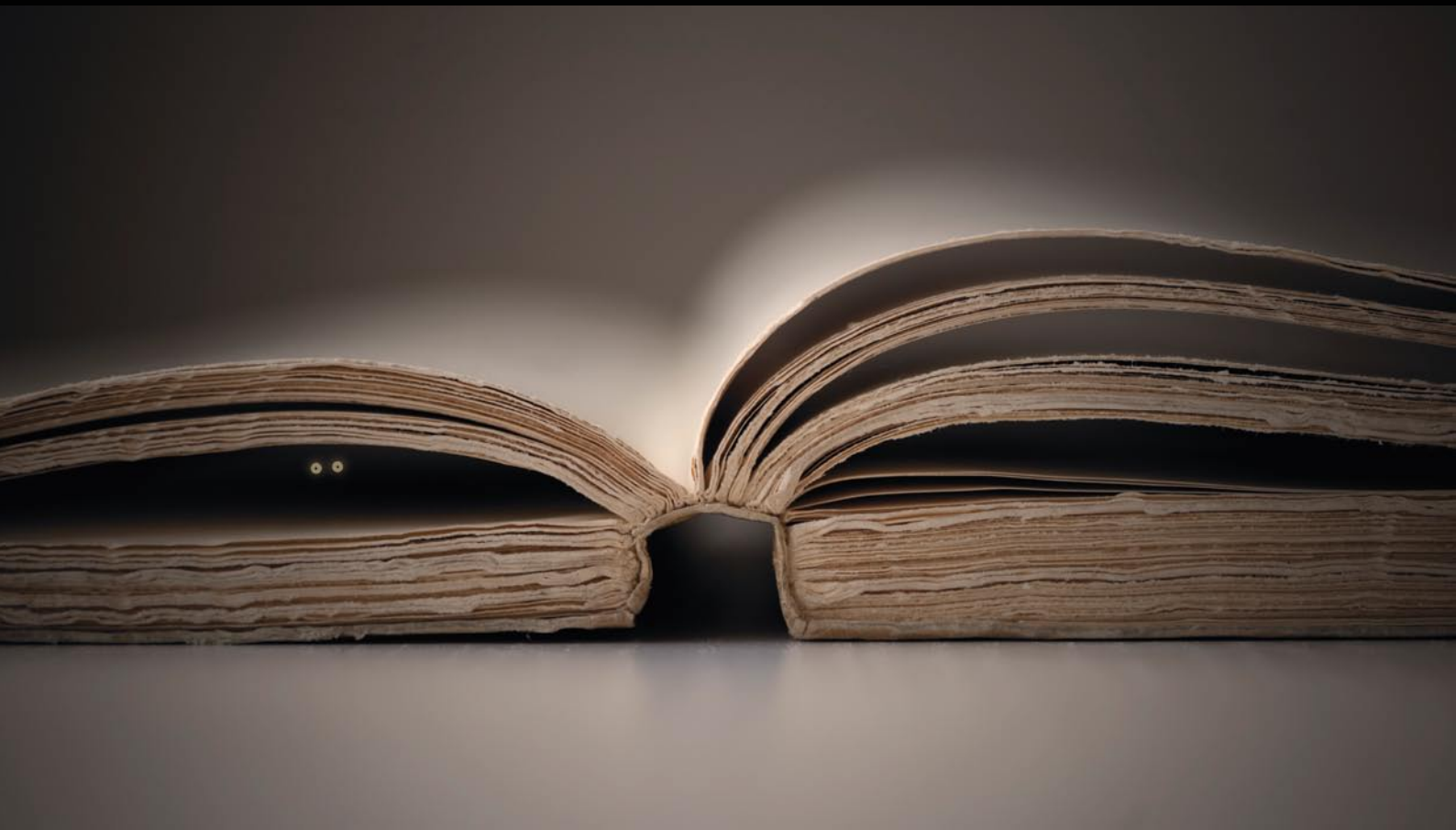

bibban

FINLANDS SVENSKA BIBLIOTEKSFÖRENINGIS MEDLEMSTIDNING NR 1/2013

10 ÅR – 30 NUMMER

Bibliografik

▲ **Book Monster** av Jonas Tana

Innehåll

4. Notiser
9. Tidningar, radio och tv vid ett friexemplarsbibliotek nära dig
10. En visionär blir pensionär
14. Nordiska nedslag
16. När flera kommuner blir en
18. Generationsskifte vid stadsbiblioteket i Närpes
21. Arkivpärlor: Föreningens logo
22. Hit och dit och tillbaka igen – resor till bibliotek i Svenskfinland

Bibban

är Finlands svenska biblioteksförerings medlemstidning, som utkommer tre gånger om året. Bibban publiceras även på www.fsb.fi. Kontaktpuppgifter för redaktionen och styrelsemedlemmarna finns i styrelselödan på denna sida.

Chefredaktör

Ellinor Hjerpe

Redaktörer

Mikaela Byskata-Ahlskog, Lena Sägfors, Jolanda Tirkkonen, Eva Wilenius

Ansvarig utgivare

Christian Nelson (ordf.)

ISSN

1459-5044

Layout

Mattias Wikström/Tigerbyte

Tryckeri

Forsberg, Jakobstad

Annonser

Vill Du annonsera i Bibban? Hör i så fall av dig till bibban@fsb.fi.

Annonserpriser:

Helsida (bakpärm) 350,00 €

Helsida (inlägga) 300,00 €

Halvsida 200,00 €

Fjärdedelssida 150,00 €

Material

Material som skall publiceras i tidningen levereras enklast per e-post till bibban@fsb.fi.

Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera text och bilder före publikation och ansvarar ej för returnering av inskickat material.

Jubileumsår i föreningen

Detta år är ett jubileumsår för vår förening på flera sätt. Det är nu 75 år sedan man tog initiativet till att grunda Österbottens svenska biblioteksförning. År 1982 gick den föreningen samman med Södra Finlands svenska biblioteksförning, grundad 1945, för att bilda Finlands svenska biblioteksförning. Verksamheten i den sammanslagna föreningen inleddes i början av år 1983. Vi kan alltså i år även fira 30 år av verksamhet i den gemensamma föreningen.

Även denna tidning jublerar i år. Det har nu förflutit 10 år sedan Bibban ersatte föreningens tidigare tidning Info-bladet. Tack vare idogt arbete av chefredaktörer och övriga redaktörer och skribenter har tidningen kunnat utvecklas hela tiden. Bibban trycks numera i fyrfärgstryck och dess layout görs professionellt av utomstående.

Som föreningens nuvarande ordförande kan jag inte vara annat än ödmjukt stolt över allt det som föreningen under sina år åstadkommit. Med tanke på föreningens storlek och att så gott som allt sker på ideell basis har föreningen åstadkommit verkligen mycket. Jag skall ändå inte räkna upp allt här – det får vi återkomma till senare under året – men jag vill ändå påminna om att många av de arbetsredskap som vi idag ser som självklara på våra bibliotek tillkommit på initiativ av och med hjälp av föreningens arbete. Det handlar om

den svenska versionen av Klas-sifikationssystem för allmänna bibliotek (KAB), tesaursen All-lärs, katalogiseringsregler och –format på svenska med mera.

Föreningens allra viktigaste uppgift är att värna om den svenska biblioteksverksamheten i Finland. Det är ett uppdrag som ständigt är lika aktuellt. Nu pågår många olika projekt som syftar till att gemensamt utveckla bibliotekstjänsterna på det nationella planet. Den nationella samkatalogen Melinda samt det nationella digitala biblioteket med dess kundgränssnitt Finna är två exempel. Att dessa tjänster också skall fungera på svenska är en självklarhet. Det handlar inte enbart om kundgränssnitten. Metadata och annat innehåll skall produceras på likahanda grunder. Även de bakomliggande systemen skall stöda två likvärdiga nationalspråk. Vi skall även i framtiden katalogisera på svenska i Finland. Det betyder till exempel att Tjechovs noveller på svenska inte skall ha huvuduppslaget Tšehov utan Tjechov i enlighet med den svenska translittereringen.

Då nya tekniska lösningar tas i bruk finns det en risk i att majoritetsspråket blir allenarådande eftersom det ter sig enklast så ur ett tekniskt perspektiv. Tvärtom borde tekniken användas för att utöka möjligheterna att använda flera språk! Vi bär alla, både som bibliotek och som enskilda

Christian Nelson,
ordförande för FSBF

”Det har nu förflutit 10 år sedan Bibban ersatte föreningens tidigare tidning Info-bladet.”

biblioteksanställda, ett ansvar för att det svenska språket inte marginaliseras i de nya gemensamma systemen. Det är även av största vikt att Nationalbiblioteket som koordinerar och utvecklar de gemensamma tjänsterna inser sin roll att verka för att bibliotekstjänsterna kan utvecklas på bägge nationalspråken enligt likahanda grunder.

Vi i styrelsen vill gärna höra dina idéer och förslag på hur både vår förening och Bibban skall utvecklas. Vilka frågor skall föreningen lyfta upp? Vad vill du läsa om i Bibban? Tag kontakt med någon av oss! Kontaktpuppgifterna hittar du här nedan.

FSBF 2013

Styrelsen

Christian Nelson

ordförande

bibliotekarie, Tritonia

christian.nelson@fsb.fi

Tel. 044 761 2674

Hjerpe, Ellinor (SFS)

chefredaktör för Bibban

biblioteksamanuens,

Åbo Akademi bibliotek

bibban@fsb.fi

Johansson, Isabel (ÖS)

kassör

bibliotekssekreterare, Tritonia

isabel.johansson@triton.fi

Knutar, Tove (ÖS)

sekreterare

bibliotekschef, Vörå kommunbibliotek

tove.knutar@vora.fi

Muurinen, Lisbet (SFS)

vice ordförande

informatiker, Vanda stadsbibliotek

lisbet.muurinen@vantaa.fi

Sandén, Sara (ÖS)

ansvarig för medlemsregistret

biblioteksfunktionär,

Pedersöre kommunbibliotek

sara.sanden@pedersore.fi

Tirkkonen, Jolanda (SFS)

bibliotekarie, Pargas stadsbibliotek

jolanda.tirkkonen@pargas.fi

Suppleanter

Borg-Sunabacka, Monica (su/Sandén)

chef för barn- och ungdomsavdel-

ningen, Stadsbiblioteket i Jakobstad

monica.borg-sunabacka@jakobstad.fi

Byskata-Ahlskog, Mikaela (su/Johansson)

biblioteksfunktionär,

Karleby stadsbibliotek

mbyskata@gmail.com

Fokin, Rebecka (su/Tirkkonen)

bibliotekarie, Pargas stadsbibliotek

rebecka.fokin@abo.fi

Sägfors, Lena (su/Knutar)

pedagogisk informatiker, Vasa

stadsbibliotek – landskapsbibliotek

lena.sagfors@vaasa.fi

Wikstedt, Camilla (su/Hjerpe)

specialbiblioteksfunktionär,

Sibbo kommunbibliotek

camilla.wikstedt@sipoo.fi

Wilenius, Eva (su/Muurinen)

teamledare, Esbo stadsbibliotek

eva.wilenius@espoo.fi

Södra Finlands sektion (SFS)

Ordförande: Lisbet Muurinen

Sekreterare: Ellinor Hjerpe

Österbottenska sektionen (ÖS)

Ordförande: Monica Borg-Sunabacka

Sekreterare: Lena Sägfors

Medlemsavgift

Ordinarie medlem 20 €

Studerande, arbetslösa, pensionärer,

moderskaps- och vårdlediga 10 €

IBAN: FI1280001270200513

BIC: DABAFIHH

Referensnummer: 30050 15

Betalarens namn bör vara samma som

medlemmens.

Adressändringar

Meddelas per e-post till Sara Sandén,

medlem@fsb.fi

Webbplats

www.fsb.fi

NYA I STYRELSEN

Mikaela Byskata-Ahlskog

Jag heter Mikaela Byskata-Ahlskog och är ny suppleant i FSBF:s styrelse. För tillfället arbetar jag vid Karleby stadsbibliotek, där jag har hand om webbibliotekets svenskspråkiga sidor, ger barn- och ungdomsavdelningen en hjälpende hand och bokpratar i stadens svenska skolor. Lite halvt av misstag halkade jag in i biblioteksvärlden via ett sommarjobb på Kronoby kommunbibliotek. Det var så roligt och omväxlande att jag gärna ville fortsätta i branschen. Böckerna var magiska för mig när jag var liten. Det var så fantastiskt lätt att öppna boken och kliva in i en annan värld. Den känslan vill jag gärna att andra också ska få uppleva, både barn och vuxna.

”Det var så fantastiskt lätt att öppna boken och kliva in i en annan värld.”

Jolanda Tirkkonen

Jag heter Jolanda Tirkkonen och är ny medlem i styrelsen. Till biblioteksbranschen hittade jag för ungefär åtta år sedan. Till böckerna och litteraturen hittade jag mycket tidigare än så. Jag har läst så länge jag kan minnas och från barndomen minns jag de boktravar vi med familjen lånade hem från Pargas bibliotek. När det var dags att välja studieplats efter gymnasiet föll valet ganska naturligt på litteraturvetenskap vid Åbo Akademi, där jag också läste folkloristik och informationsförvaltning. För nämnda åtta år sen kom jag att praktisera på min barndoms bibliotek i Pargas och där har jag sedan dess jobbat på olika vikariat och med olika projekt. Mellan vikariaten i Pargas har jag också hunnit jobba som kvällsdejour vid Åbo Akademis bibliotek och gjort en avstickare till Stockholm, där jag genom praktik på Svenska barnboksinstitutet fick en inblick i den svenska biblioteksvärlden. När jag inte jobbar gillar jag att läsa, springa och resa.

Lisbet Muurinen

Jag heter Lisbet Muurinen och är föreningens vice ordförande. Innan dess har jag varit aktiv i internationella utskottet några år.

Jag har jobbat åtta år på Nifin (Nordens institut i Finland, nuvarande Kulturkontakt Nord) och fick vara med i den otroligt intressanta nordiska gemenskapen. Efter många små bibliotek längs vägen har jag nu kommit fram till ett större bibliotek, Vanda stadsbibliotek. Jag jobbar som informatiker och har huvudsakligen hand om den svenskspråkiga barn- och ungdomsverksamheten. I praktiken betyder det att jag två förmiddagar i veckan jobbar i Sandkulla bibliotek, som finns i samband med Dickursby skola. En dag i veckan åker jag ut med biblioteksbussen till två svenskspråkiga skolor, en kvällstur på Dickursby barnavdelning och däremellan sysslar jag med allt möjligt annat roligt som bokinköp, sagostunder, bokprat, möten och liknande. Det är ett mycket varierande och inspirerande jobb tillsammans med många kunniga och trevliga kolleger! Även om jag huvudsakligen har hand om den svenskspråkiga kundservicen känns arbetet i Dickursby väldigt internationellt idag.

Monica Borg-Sunabacka

Så var det dags igen att arbeta för vår finlandssvenska biblioteksförening! Det gör jag gärna och har gjort i flera repriser med start som ordförande för Österbottens svenska biblioteksförning på 1980-talet, då när vi gick samman med södra Finland och blev en förening. Sedan dess har jag varit styrelsemedlem, skött uppdraget som sekreterare några år och arbetat inom sektionen för Österbotten. Nu är jag suppleant i styrelsen. Av detta förstår ni att jag inte längre är någon ungdom, men jag har förmånen att jobba med barn och ungdomar som avdelningschef på Stadsbiblioteket i Jakobstad. Min första tjänst 1979 var filialföreståndare på Kyrkbackens bibliotek i Karleby. Med första barnet blev det flytt till Jakobstad och jobb som anstaltsbibliotekarie. Några år var jag utlånad till Jakobstads museum och där påbörjade jag katalogiseringen av museets stora boksamling som blev grunden till ett bibliotek. Efter det har min hemvist i stort sett varit stadsbibliotekets barn- och ungdomsavdelning. Under 2000-talet har projektet Bittis och en altemneringsledighet, med ett års studier för FM-examen i litteraturvetenskap, varit avbrott som piggat upp. Litteratur, och speciellt barnlitteratur, ligger mitt hjärta nära. Att jobba läsförmedlande kräver nytänkande och utmaningar behövs för att jag ska hållas på alerten.

ANNA-MARIA MALM

Kallelse till vårmöte

Fredagen den 3 maj 2013 är alla medlemmar välkomna till Helsingfors på Finlands svenska biblioteksförenings vårmöte och fortbildningsdag. Dagen börjar med en guidad rundtur i Helsingfors universitets bibliotek i Kajsahuset (Fabiansgatan 30), som ligger på gångavstånd från tågstationen. Efter det följer lunch vid Ravintola Katsomo (Kaserngatan 46–48) och kl. 13 börjar vårmötet vid Richardsgatans bibliotek (Richardsgatan 3). På vårmötet behandlas stadgeenliga ärenden som bokslut och verksam-

hetsberättelse. Förslaget till verksamhetsberättelse ingår i vårens medlemsbrev. Om någon vill ta upp ett ärende till diskussion bör styrelsen få ärendet minst 20 dagar före vårmötet.

Under eftermiddagen får vi ta del av presentationer med temat **I dialog med kunderna**. Hur kan biblioteken använda kundernas respons för att utveckla verksamheten och göra biblioteken mer tilltalande? På vilka olika sätt kan man få kunderna att ge respons? Hur omsätter man kundresponsen i praktiken?

Program

- 11.00–11.45 Guidad rundtur i Kajsahuset
- 11.45–13.00 Lunch vid Ravintola Katsomo (på egen bekostnad)
- 13.00–14.00 Vårmöte vid Richardsgatans bibliotek
- 14.00–14.15 Susanne Ahlroth, överinspektör vid Regionförvaltningsverket
- 14.15–14.45 Living Labs-konceptet
- 14.45–15.00 Kaffe
- 15.00–15.30 Fokusgruppsundersökningar vid Åbo Akademis bibliotek – Eva Höglund
- 15.30–16.00 Diskussion kring deltagarkultur och kundrespons på biblioteket – Eva Wilenius

Tåg norrifrån ankommer till Helsingfors kl. 10.30 och lämpligt returtåg avgår kl. 17.06. Anmäl dig för serveringens skull senast 22.4 till Ellinor Hjerpe, bibban@fsbf.fi. Meddela samtidigt om du deltar i lunchen samt eventuella allergier eller andra dieter.

Hjärtligt välkomna!

DUM MAMMA TILL SALU

DÅ BESTÄMDE JAG MIG FÖR ATT LEVA

KLARA, FÄRDIGA, GÅ

VILL DU

RÄDDA VÄRLDEN OCH KRAMA MEJ

DUMMA GUBBE!

DEN UNGE HÄMNAREN

PÅ FLYKT

UT UR MÖRKRET

SPRINGA FÖR LIVET

BARA JAG VÅGAR

RÄDDA HONOM

BOKCIRKEL vid Vasa stadsbibliotek och Wasa Teater

Lena Sägfors

Vasa stadsbibliotek har startat en slags bokcirkel i samarbete med Wasa Teater. Litteraturträffarna ordnas en gång per månad på biblioteket eller teatern. Texterna som behandlas är aktuella på olika sätt, t.ex. att man läser ett manus till en pjäs som spelas på teatern under våren.

Deltagarna i bokcirkeln läser alla samma text inför träffarna, men man kan delta även om man inte läst den aktuella tex-

ten. Tröskeln för att delta i bokcirkeln ska hållas låg.

Litteraturträffarna har fått besök av två inbjudna gäster under våren 2013. Kaj Korkea-aho berättade om sitt författarskap och sin nya bok *Gräset är mörkare på andra sidan* och Erik Kiviniemi berättade om pjäsen *En handelsresandes död* som han medverkat i under våren.

På Vasa stadsbibliotek finns också två finskspråkiga bokcirklar. Dekkarimaanantai och Kaunomaanantai träffas en gång i månaden.

Digiteringsrum i Hangö

Hangö bibliotek har utrustat ett digiteringsrum där bibliotekets kunder kan digitalisera sina gamla fotografier, negativ, diabilder, VHS-kassetter, C-kassetter och LP-skivor. Tjänsten finns sedan januari och biblioteket erbjuder även undervisning i hur man använder digitaliseringsapparaterna.

Distributionsproblem med förra numret av Bibban

Det uppstod tyvärr problem med distributionen av förra årets sista nummer av Bibban. Om du inte har fått hem tidningen kan du istället läsa den på föreningens webbsida, www.fsbfi.fi.

▲ Under Ordkonstveckan 2012 fick kunderna på Ekenäs bibliotek skapa "bokryggsdikter" av böckerna på barn- och ungdomsavdelningen. Vi presenterar här några av dikterna som projektet resulterade i.

Vad lästes vid Karleby stadsbibliotek?

Den svenska bokcirkeln, ledd av Tiina Borgstén, vid Karleby stadsbibliotek minns särskilt följande böcker från höstens träffar.

Snö – av Maxence Fermine... en bok man inte kan glömma när man läst den. Den är gammal men så vacker att vi nästan inte hittade ord. Litteratur som smälter ner i en som honung i te. "Den vackraste bok vi läst, blev fascinerade av innehållet"

Rosor, min kära, bara rosor

– av Mark Levengood. "En personligt skriven bok som gav oss många härliga skratt och överaskade oss genom att inte enbart vara ytlig"

Is – av Ulla-Lena Lundberg. Den diskuterades före nomineringen till Finlandia-priset. Hennes sätt att skriva är fascinerande bra och vi gladdes över att hon fick Finlandia-priset. "En pärla i det finlandssvenska sammanhanget, språket är unikt, fastän boken inte är det bästa hon har skrivit."

BJÖRN LINDWALL

Ny bibliotekschef i Pargas

Karolina Zilliacus har valts till ny bibliotekschef för Pargas stadsbibliotek. Zilliacus jobbar sedan tio år som bibliotekschef vid Kimitoöns kommunbibliotek och tillträder sin nya post i augusti 2013. Till Pargas stadsbibliotek hör biblioteken i Pargas, Nagu, Korpo, Houtskär och Iniö.

Historier på räls

Odsherred bibliotek i Danmark ordnade tillsammans med skolbiblioteken i Odsherred ett historieberättartillfälle på lokaltåget. Skådespelare, lärare, politiker, präster, bibliotekarier och andra lokala historieberättare berättade mer eller mindre sanna historier för de 14 fjärdeklasser som deltog, samt andra passagerare som råkade vara med på tåget. Rälshistorierna ingick i projektet "Odsherred læser" som ska väcka läsglädje och läslust.

Ålands biblioteksförening nedlagd

I november 2012 togs beslutet att Ålands biblioteksförening läggs ner. Föreningen grundades 1947 och hade således 65 år på nacken. Vi hälsar alla ålänningar som är intresserade av biblioteksfrågor på svenska i Finland hjärtligt välkomna att bli medlemmar i FSBF!

Nordiskt barnbokspris instiftat

Nordiska rådet har instiftat ett nytt nordiskt barn- och ungdomslitteraturpris. Initiativtagare till priset var de nordiska kulturministrarna, som önskar att priset tillsammans med andra aktiviteter ska ge barn- och ungdomskulturen ett synligt lyft. I likhet med Nordiska rådets litteraturpris för vuxna, kommer priset att utdelas till ett verk skrivet för barn eller unga på något av de nordiska språken. Utdelningen sker en gång per år från och med 2013.

ÖSTERBOTTNINGEN.

N:o 15.

Utgivningsdagar:
Tisdag och fredag kl. 8 f. m.
Annonser inlämnas & tryckerikontoret dagen före tidningens utgivande.
För annonser från andra orter kunna frimärken inlämnas som likvid.

Prenumerationspris:
Öfveralt i landet 4 mk för helt, 1 mk för kvart år.
Till utlandet försändes tidningen hela året 2 ggr i veckan för 9 mk 20 p. samt 1 ggr i veckan för 6 mk 60 p.
Lönsumma: 10 pen. i mån.
Hembärningsgift i staden 1 mk.

GAMLA KARLEBY,
Fredagen den 25 Februari.

REDAKTION:
Aug. Jakobsson (Ansvar.). Joh. Klockars.

Annonser:
Före texten 15 p., efter densamma 10 p. för fastslädd.
Förlofning-, vigsel-, o. födelseannonser 1 mk; dödsannonser med 2 mk, utan ram 1 mk. Rabatt beviljas för annonser, som införas 5 eller flere gånger.
Byteannonser förmedlas.

Expedition:
Tidningarna utdelas i tryckerikontoret vid Stora gatan.
Lösenummer förskäts & samma ställe.
Bref o. telegram till tidningen adresseras "Österbottningen", Gamla Karleby.

1898

Kyrkonotiser.

I sönd. i Fastan.

Gamlakarleby stadskyrka:
Svensk högmässa kl. 10 f. m.
Kollekten tillfaller Kyrkan.

Gamlakarleby sockenskyrka:
Svensk högmässa kl. 10 f. m.

Immanus-El M. E. Kapellet:
Söndag kl. 11 f. m. och kl. 5 e. m. predikan. Kl. 8 e. m. ungdomsmöte.

Missionssalen:
Afskedspredikan fredag kl. 8 e. m. af A. Hector. Solo och körning.
Predikan söndag kl. 5 e. m.
Predikan måndag kl. 8 e. m. af C. O. rest.

Kurser.

Finlands Bank, den 25 Februari 1898

Försk. kurs.	Ink. kurs.	Fmk.	Fmk.
St. Petersburg	a/v	267.30	266.00
London	3 m.	86.24	85.24
Paris	a/v	100.00	99.50
Antwerpen	a/v	99.90	99.40
Berlin	a/v	123.70	123.20
Hamburg	a/v	123.70	123.20
Lübeck	a/v	123.70	123.20
Frankfurt a. M.	a/v	123.80	123.30
Amsterdam	a/v	90.80	90.30
Stockholm	a/v	138.90	138.40
Kristiania	a/v	138.90	138.40
Köpenhamn	a/v	138.90	138.40

Minneslista.

Järnvägen.

Bantåg afgår:
norrut posttåg 1,16 e. m., godståg 9,10 e. m.
söderut " 4,41 e. m., " 6 f. m.
Bantåg anländer:
norrifrån posttåg 4,36 e. m., godståg 11,3 e. m.
söderifrån " 1,11 e. m., " 8,33 e. m.

Yxpila banan.

Tåg afgår från station 3 e. m.
samt från Yxpila 3,30 e. m.
Omslag och lördag afgår desamma
tåg från station 8 och 11 f. m.
och från Yxpila 8,45 och 11,30 f. m.
Stationskontoret öppet från kl. 8 f. m. till 6 e. m. samt hvarje morgon och afton vid gästgärens ankomst och afgångstid.
Godsmagasinet öppet alla helgfria dagar
fr. kl. 8 f. m. till 1 e. m. och 3-6 e. m.

Telegraf, Telefon och Post

Telegrafkontoret: 8 f. m. — 9 e. m.
Järnvägsstationen: under tiden då stationen är tillgänglig.
Telefontelefon: 7 f. m. — 10 e. m.
Posterna expedieras med norrut afgående tåg kl. 1,16 e. m., med söderut afgående tåg kl. 4,41 e. m. Till Nederdelt, Terijärvi, Kauhajoki, Vetil, Halsö och Perho omslag och lördag kl. 5,30 e. m.; med landtbrukarskärn måndag och torsdag kl. 2 e. m. Till Nederdelt, Kallio och Sika. Posterna anländer med norrut ankommande tåg kl. 4,41 e. m., med söderifrån ankommande tåg kl. 1,16 e. m. Från Nederdelt, Terijärvi, Kauhajoki, Vetil, Halsö och Perho omslag och lördag kl. 5 f. m., samt med landtbrukarskärn från Nederdelt, Kallio och Sika måndag och torsdag kl. 9 f. m. samt med landtbrukarskärn från Nederdelt, Kallio och Sika måndag och torsdag kl. 12-1 e. m. och 2-3 e. m. Bredbåren kommas den vid postkontoret kort före postens afgång och de öfriga, för norrut afgående post kl. 12,30 e. m. samt för söderut afgående post kl. 4 e. m. Till Nederdelt, Terijärvi, Kauhajoki, Vetil, Halsö och Perho omslag och lördag kl. 5 e. m.
Ann. Assurerade och rekommenderade försändelser, varupaket, fribref, postanvisningar och postförsändelser, som skola afgå norrut, bör inlämnas senast kl. 12 middag samt söderut senast kl. 3 e. m. Sönd- och helgdagar senast kl. 3 e. m.
Märk: Frimärken säljas & postkontoret samt till handhållas af poststämman vid järnvägsstationen kort före passageraravgång.

Banker m. m.
Nordiska Aktiebank: 10 f. m. — 3 e. m.
Föreningsbanken: 10 f. m. — 3 e. m.
Nyländska Aktiebank: 10 f. m. — 3 e. m.
Postsparkbanken: på postkontoret af öppet.
Sparbanken: lördag 5-6 e. m.
Folkbankarna: 10-11 f. m. och 2-5 e. m.; omslag o. lördag 7 f. m. — 3 e. m.
Märk: Stämpel på papper och stämpelmärken säljas hos emkretu Wacelius 9 f. m. — 7 e. m.

Kommunala myndigheter.

Magistraten och Rådhuset: 10 f. m. måndag
Rådhuset: 10-12 f. m. onsdag o. lördag

Bibliotek och läsesal:

Folkbiblioteket söndag 4-6.
Allmänna läsesalen & Nykterhetsvärdshuset (R. Wilhelmssons gård V. Kyrkogatan) öppen alla dagar.
Arbetsförenings läsesal i målars M. Holmans gård: fr. kl. 8 f. m. till 10 e. v. alla dagar.
Nykterhetsförenings "Bibbandets" läsesal i arbetsförenings lokal öppen alla dagar från kl. 9 f. m. till 10 e. m.
Gamlakarleby nykterhetsförening: Måte hvarje fredag kl. 8 e. m. i förenings lokal.
Brandkårens läsesal öppen alla söndagar från kl. 6-10 e. m. samt sönd- och helgdagar från kl. 4-10 e. m.

Läkare:

Dr. E. F. Staudinger, provinsialläkare.
Dr. V. Lagna, t. f. stadsläkare.
Dr. E. E. Heisterström, fri praktiserande.

Kungörelser.

Kungörelse.

De, som önska erhålla rättighet att under försäljningsperioden från den 1 nästkommande juni till samma dag år 1900 i denna stad få utskänka och till afhämtning försälja spritvaror samt iika minut-handel med viner och andra därmed likställda spritdrycker, behöfva i behörig ordning drömma hos Magistraten anhålla inom två veckor från denna dag räknadt. Gamlakarleby Rådhus, den 24 februari 1898.

Magistraten.

132
Stadsfogdetjänsten i denna stad anslås härmed ledig, att af kompetenta personer hos Magistraten ansökas inom fyrtio dagar härefter, i hvilket afseende meddelas, att tjänsten åtföljes, förutom af förtjänstlön, af 800 mark i årlig lön samt att tjänsteinnehafaren eger ställa upp bördens borg för 2,000 mark. Gamlakarleby Rådhus, den 31 Januari 1898.

Magistraten.

109
Kungörelse.

Af förekommande anledning underrättas allmänheten, att Provincialläkaren E. F. Staudinger lofvat sköta stadsläkarens åligganden härstädes intill dess Medicinalstyrelsen, hos hvilken anhållan därom gjorts, hunnit utse t. f. stadsläkare för orten. Gamlakarleby, den 10 februari 1898.

På Helsingforsnämndens vägnar:

108
Georg Lagerlöf.

Sammanträden.

Gamlakarleby Nykterhetsförening

127
sammanträder till ordinarie månadsmöte söndagen den 27 dennes kl. 4 e. m.

ORDFÖRANDE.

Diverse.

Nu just inkommen

Färska

Caviar

hos 131

Maria Vickman.

Speditioner öfver Åbo

utföres billigt af STARCK & BÄHR.
Expedition för vinterlagaren Bore och Sofia.

Hufvudstadsbref.

länshäll: Våra folkhögskolor. — Nöjen.

Äter har våra folkhögskolor vägrats statsunderstöd. Såsom man torde erinra sig inlemnades vid senaste landtdag petition med anhållan om understöd för allmänna model för landets folkhögskolor. I statsutskottet dikt petitionen remitterades enades man om afkastande af en petition därom, att af beviljningsmedel, understöd af 3,000 mk årligen måtte beviljas de af landets folkhögskolor, som under en arbetstid af 2 år genom arten af sin undervisning visat sig beförädrad praktisk medborgerlig bildning, äfvensom att ett belopp af 24,000 mk för år mätte för perioden 1898-1900 af ständerna för ifrågakvarande ändamål anså. Enemotordet här senaten, enligt notiser i tidningarna, beslutat ingå till högsta ort med en anhållan om, att det anslag af 60,000 mk, som redan finnes för landtmanna- och husmoderskolor, skulle böjas till 80,000 mk, af hvilken summa skulle beviljas nödigt understöd till de i förening med folkhögskolorna inrättade landtmanna- och husmoderskolorna.

Öfvadad var denna utgång af saken. Man hade nästan väntat, att vår inhemskt råds-kammarer åtminstone skulle visat sig mera böjd att tillmötesgå ständernas önskan, så mycket mer som, vid de två senaste landtdagarna, petitioner i samma syfte ingått, och hafva dessa då erhållit senatens enhälliga förord, ehuru ansökningsarna sedan icke staddats i högsta ort. Det har i anledning därav allmänt glunkats om, att orsaken hertil vare den, att dessa skolor skulle kantzika utgårdar för politisk propaganda. Huru omotiveradt detta antagande är, torde nog samt vara bekant för hvar och en, som helst i någon mån tagit notis om dessa anstalters arbetsätt. Och borde man afven & högsta ort redan funnit, att man onödigtvis och utan orsak misstrott dessa läroinrättningar, som hafva ett helt annat värksamhetsområde än det nämnda. Likaledes borde de många petitionerna i detta ämne under senaste landtdag: — år 1894 fanns icke mindre än 5 petitionsförlag här — ge vid handen, att dessa skolor värligen fylla ett ändamål och således i behof af understöd för att kunna existera och ostörtdt arbeta.

I följd häraf hade man nästan väntat, att senaten gjort sitt till, för att ständernas önskan skulle gått i uppfyllelse. Här, vid det inhemskt rådsbordet, borde man ju mer än väl känna till dessa anstalters ändamål. Olyckligtvis nog tyckes man rättat sig efter den stämning som i högsta ort visat sig som rådande i denna sak. — Likväl hade konsekvensen åtminstone fördrat, att senaten bordt intaga samma hållning som förut i denna angelägenhet. — Men nu har, öfvadadt nog, redan här saken afgjorts så att ett ökad anslag har föreslagits de folkhögskolor, som sått såga lemnat sin ursprungliga, ideologiska uppgift och inslagit på en mera praktisk riktning.

Det af petitionärerna åsyftade ändamål är ingalunda vunnit genom denna utgång, tvärtom står saken alldeles på samma ståndpunkt som förut — ingenting är vunnit. De folkhögskolor, som bibehållit sin egenliga uppgift att utgård ett fortbildningsläroverk för dem, som efter en gångna folkskolekurs, velat vinna en något högre bildning, äro alltså fortfarande tvungna existera på de medel, som genom enskildas öfverflertill kunna bringas ihop. Antalet af dessa skolor är 8. — Ehuru saken erhållit denna mindre väntade utgång, så bör man icke mistrosta, ännu är intresset för dessa bildningsanstalter så varmt hos den borgna allmänheten, att man liksom hittills godvilligt skall öppna sina börsar för det behjartansvärda ändamålet.

Uppsjö på nöjen har det varit under denna månad. Lotterier som vanligt denna tid på året i massa. Raden af dessa inleddes med Forns Skattudbörers lotteri på Societetshuset till förmån för sjuka och nödställda förne Skattudbör. — Följde så Svenska Folkskolans vänners tre dagars lotteri i Ateum, som inbrakte förenin-

gen en summa af 21 & 22,000 mark. Vidare Helsingfors segelsällskaps. Samt slutligen Arbetets vänners stora lotteri, som lemnade en bruttovinst af 9,000 mk. — Att förvänas är, huru allmänhetens börsar utstått alla dessa pumpningar.

Svenska teatern har under månadens lopp hunnit med två premier: Sardons 4-akts komedi "Marcelle" och Alex. Slotte dramatiska 4-akts dikt "Bengt Sved". Den senare af dessa var såsom naturligt är motseend med dubbel intresse, och förväntningarna blefvo ingalunda besvikna. Man kunde med tillfredsställelse konstatera att Alex. Slotte märkbart utvecklat sina oomtvistliga anlag för dramatisk dikt-konst. Därmed är ingalunda sagt, att ej punkten skulle haft att framvisa svagare dyktigheter också. Så kan man bland annat lägga författaren till last, att han låtit sig ryckas med i en altför onaturlig och mystisk känslostämning, i synnerhet som stycket var förlagdt att försägg i vår realistiska tip.

Appropos teatern vill jag nämna en omständighet, som mycket bekymrar teaterns direktion, saken är den att med denna speltermens utgång kunna tre af de mest framstående förmågorna och tillika teaterns stödjelare, att afgå. De åsyftade äro fröken Holmlund, hr Riego samt möjligen hr Castegren. Att dessa ej så lätt skola kunna ersättas inses nog samt, men likväl är det att hoppas, att direktör Arppe, som för ändamålet företager en resa till Sverige, skall lyckas fästa vid vår scen artister, som fullt kunna ersätta dessa. — Under denna spelsång to de vara för af-sigt, enligt hvad ryktet formuler, ännu en inhemsk premier, vara att väntas. Det är vår framtändade novellist Adolf Paul, som skall debutera med ett nytt stycke, hvilket torde åtföljas af musik, komponerad af Jean Sibelius.

Bland konserter nämner jag, förutom Kajani orkester många konserter, endast en kammarmusiksoare af konsultinnan Anna Krogus, hr Gregorovic, hr Schneewitz, Kihlman och Lindöf. Dessa art af musikalisk konst är alldeles ny för vår publik, hvarför det äfven är att hoppas, att denna första musikafon skall efterföljas af andra, så mycket mer som prestationerna voro af fullödlig art och efterlemnade hos åhörarna ett varaktigt och gediget intryck.

På-måle.

Vasa läns landbrukssällskaps omorganisation.

Vid direktionens för Vasa läns landbrukssällskap möte i måndags godkändes efter värdställd omröstning följande principiella förslag till ändringar i sättet för direktionens sammansättning och delvis sällskapets värksamhet:

att sällskapet framdeles väljer ordförande för året;
att sällskapets ordförande äfven är ordförande i direktionen;
att sällskapets värksamhetsområde, hvar till räknas hela Vasa län med undantag af Laukas härad samt Keuru, Multia och Pihlajavesi kommuner af Kuortane härad, indelas uti elfva landbruksgillena, inom hvilka af där bosatte ledamöter af sällskapet utses för två år i sänder ordförande och ett antal ledamöter i en gillens styrelse, som handhar värden om gillet angående hvar;
att förenämde ordförande i gillena äro själfskrifne ledamöter i sällskapets direktion, så länge deras mandat varar;
att direktionen, som inom sig utser viceordförande för året och hvar i direktionen utsedde sekreteraren äfven är själfskrifven ledamot, sålunda, kommer att utgöras af ordförande och tolf ledamöter;
att direktionen sammanträder fyra gånger om året, nämligen i januari, april, september och december månader, men äfven kan då sällskapets angelägenheter sådant fordra kallas till extra sammanträden däremellan;
att sällskapets löpande ärenden handläggas med direktionens rätt af en dele-

gation, hvar till höra ordföranden viceordföranden och sekreteraren, samt delgives direktionen vid dess nästföljande sammanträde;

att ordföranden och direktionens ledamöter tillkomma sådan reseersättning för inställelse vid sammanträden, som af sällskapet bestämmes, hvilken ersättning föreslås till enkel skjutseja, tur- och retur-biljetpris i andra klass & järnväg samt i dagstraktamente för rese- och förrätningsdagar fyra mk, äfvensom

att i händelse gille underlåter att inom utsatt tid underätta direktionen om sitt val af ordförande, sällskapet vid sitt höstmöte kompletterar direktionen genom direkt val af ledamot

Den föreslagna indelningen i gillen gestaltas på följande sätt:

- 1) Lohtea, Himango, Keltvi, Alava, Kannus, Toholampi, Lestijärvi, Vetil, Kauhajoki, Perho, Halsö. (27,561 inv.)
- 2) Gamlakarleby stad, do landsförsamling, Nedervetil, Kronoby, Terijärvi, Jakobstad, Pedersöre, Larsmo, Purmo, Esse. (29,766 inv.)
- 3) Nykarleby stad, do landsförsamling, Jeppo, Munsala, Vörå, Maksmo, Oravais, Nurmoo. (32,554 inv.)
- 4) Kauhava, Alahärmä, Ylihärmä, Lappon, Nurmoo. (32,554 inv.)
- 5) Vasa, Mustasaari, Kveflaks, Replot, Malaks, Soli, Pörtom, Petalaks, Bergö. (40,201 inv.)
- 6) Laihlala, Lillkyrö, Storkyrö, Ylistaro. (31,136 inv.)
- 7) Ilmola, Seinäjoki, Jalasjärvi, Peräseinäjoki. (28,612 inv.)
- 8) Kauhajoki, Kurikka, Teuva, Jurva, Storå, Bötom. (37,041 inv.)
- 9) Närpes, Kaskö, Korsnäs, Öfvermark, Kristineslund, do landsförsamling, Lappfjärd, Sideby. (31,492 inv.)
- 10) Lappajärvi, Veldtala, Evijärvi, Korsholm, Alajärvi, Soini, Lehtimäki. (26,543 inv.)
- 11) Alavo, Kuortane, Töysä, Virdois, Etsari. (30,218 inv.)

Telegram

till

Österbottningen.

Genom F. T. B.

ZOLA dömd.

Paris, den 24 febr. Zola dömd till ett års fängelse och 3,000 francs böter. Au-
rores redaktör till fyra månaders fängelse och 3,000 francs böter.

Österbotten.

— Till häradsskrifvare i Raufas har utnämns häradsskrifvaren i Sappo G. M. Palmqvist.

— Gångvårdsnämnden iammantärber den 14 mars under häradstid G. M. Sörnsborgs ordförande.

— Sveriges härdernas petition i fråga om flöt af hufvud har senat in-fördat medicinalstyrelsens utlåtande. — Vårde nu blott medicinalstyrelsens utlåtande gå i den riktningen, att de gamla, som dömdes i Österbotten ännu följde, en gång toge flut.

— Vänsagronomen A. Westerlings replejan. Enligt uppsjodt replejan hyllet af guvernören förtätlade, förmåne vänsagronomen H. Westerling att under förtätlade väns och april månader för förtätlade af förmåne vänsagronomen, afgifvande af råd m. m. befröja följande orter, hvar till förtätlade vänsagronomen blifver gällig vänsagronomen replejan.

Ellinor Hjerpe

Tidningar, radio och tv vid ett friexemplarsbibliotek nära dig

Vid landets sex friexemplarsbibliotek finns det kundterminaler med möjlighet att ta del av digitala friexemplar som Nationalbiblioteket och Nationella audiovisuella arkivet (KAVA) tillhandahåller.

Materialet består av tre delar:

- Radio- och TV-arkivets databas över tv- och radioprogram
- Nationalbibliotekets digitaliserade samlingar
- Nationalbibliotekets webbarkiv

Radio- och TV-arkivet har som uppgift att lagra det kulturarv som skapas i form av tv- och radioprogram. Samtidigt öppnas också en större möjlighet för forskare att använda denna typ av material. Elva tv-kanaler och 16 radiokanaler (bl.a. YLE, MTV3, Nelonen,

SubTV, Radio Nova och Groove FM) sparas i sin helhet sedan år 2009 och därtill lagras även stickprov från omkring hundra andra kanaler.

Nationalbiblioteket har digitaliserat (och digitaliserar fortsättningsvis) ett brett urval av tidningar, tidskrifter och småtryck ur sina stora samlingar. Material som inte längre är upphovsrättsskyddat (dvs. tryckt före år 1911) finns fritt tillgängligt på nätet, medan man vid friexemplarsdatorerna också kan läsa material tryckt efter 1911.

I Nationalbibliotekets webbarkiv finns finländska webbsidor lagrade sedan år 2006. Där ser man hur en webbsida utvecklats under årens lopp och webbsidor som numera inte finns kvar på nätet går att söka fram. Eftersom en stor del av materialet i databaserna är upphovsrättsskyddat går det tyvärr inte att kopiera eller spara materia-

let digitalt. Friexemplarsdatorerna har inte heller internetanslutning men det går att göra pappersutskrifter.

Biblioteken som har friexemplarsrätt är:

- Nationalbiblioteket
- Åbo universitetsbibliotek
- Jyväskylä universitetsbibliotek
- Åbo Akademis bibliotek
- Uleåborgs universitetsbibliotek
- Östra Finlands universitetsbibliotek

Läs mer på Nationalbibliotekets webbsidor:

www.nationalbiblioteket.fi/tjanster/Digitalafriexemplarer.html (sic!)

Jolanda Tirkkonen

En visionär blir pensionär

Ringa Sandelin är ett välkänt namn i bibliotekskretsar. Med en lång karriär bakom sig och ett brinnande engagemang i centrala frågor har hon varit en viktig person för den finlandssvenska biblioteksvärlden. Sedan augusti 2012 är hon pensionär från Åbo Akademis bibliotek, efter sammanlagt 34 år i branschen.

JOLANDA TIRKKONEN

– **Jag brukar byta arbetsplats** efter tio år. Då har man gjort det man kan, sen kan man göra något annat.

Det säger Ringa Sandelin och sammanfattar träffande sin mångsidiga karriär inom biblioteksbranschen. Sedan augusti är hon pensionerad från Åbo Akademis bibliotek. I samband med detta blev hon tilldelad Finlands Vita Ros förtjänsttecken, främst för sitt arbete för den svenska terminologin. Under vägen har hon hunnit uppleva många arbetsplatser och stora förändringar inom branschen.

”Biblioteksidén är super. Boken är super. Jag har helt enkelt brunnit för biblioteksidén.”

En mångsidig yrkesbana

Ringa växte upp i Ekenäs. Efter att ha tagit studenten 1964 flyttade hon till Helsingfors för ett år och sedan till Åbo för att studera litteraturvetenskap, historia, svenska och biblioteksvetenskap vid Åbo Akademi. (Ämnet biblioteksvetenskap hette senare informationsförvaltning, numera heter det informationsvetenskap). Studietiden rymde inte endast studier, utan även giftermål och två barn, och sin examen fick hon 1982. Genom huvudämnet litteraturvetenskap föddes intresset för barnlitteratur, ett intresse som resulterat i att Ringa också recenserat barnlitteratur, först i Hufvudstadsbladet sedan början av 1980-talet och sedan år 2000 i Åbo Underrättelser.

Under studietiden praktiserade Ringa vid Åbo Akademis bibliotek. Sitt första egentliga jobb inom branschen fick hon på importbokhandeln Tibo-Trading, där hon katalogiserade enligt ett tidigt Marcssystem och, för första och enda gången, i kommersiellt syfte. In i biblioteksvärlden kom Ringa via Åbo stadsbibliotek, där hon jobbade åren 1982–1993. Hon minns att passen i informationsdisken var krävande och utmanande.

– Men biblioteket var för litet. Det var en fråga som diskuterades redan på 1960-talet. Idéer och planer fanns för att utvidga och bygga nytt, men de drogs alltid tillbaka. Jag blev till slut trött på det och sökte mig vidare, säger hon.

På Åbo stadsbibliotek hann Ringa med en tjänstledighet på två år. Då jobbade hon som timlärare vid institutionen för biblio-

tektsvetenskap vid Åbo Akademi, en tid som många dåvarande studerande minns med värme. Ringa var en uppskattad lärare och hon trivdes också själv med att undervisa.

– Jag undervisade i katalogisering, indexering och användarutbildning samt höll proseminarier. Jag trivdes bra med studenterna och lärde mig att inte dra förhastade slutsatser om vem som lämpar sig eller inte lämpar sig för biblioteksarbete och kundtjänst. Institutionen var just då i en brytningstid och biblioteksutbildningen hamnade tyvärr i skugga när det diskuterades vad ämnet egentligen ska handla om. Jag tyckte det var synd att intresset för biblioteksbranschen kom i skymundan för kravet på vetenskaplighet, minns hon.

Nästa anhalt på karriärstigen var Åbo Akademis bibliotek, där Ringa efter nästan tio år på Kursboksbiblioteket kom till katalogiserings- och indexeringsenheten för utländsk litteratur, där hon var stationerad till pensioneringen.

Den plattform där många kommit i kontakt med Ringa är trots allt alla de projekt hon varit inblandad i och ansvarig för. När jag frågar henne vad hon minns som det bästa hon fått vara med om under sin karriär, är det ett av de många projekten hon berättar om.

– På 1980-talet hade jag hjärtat i indexering av skönlitteratur. Det jag kommer att minnas med glädje är då jag fick vara med i det danska projektet Boghuset. Då var söksystemet ännu i sin linda och den allmänna attityden var att man inte kan indexera skönlitteratur, att man åtminstone måste ha läst hela boken först. Men det är bara skräpprat. Den danska forskaren Annelise Mark Pejtersen lyckades förverkliga sin dröm om Boghuset, ett dansk-svensk-finskt projekt där man sökte skönlitteratur på nätet via en ikonbaserad bibliotekskatalog. Det fanns också funktioner i stil med ”något som liknar”. Boghuset var trots allt för tidigt ute. Samma idé är nu förverkligad i Boksampo, som är uppbyggd på samma sätt som Boghuset. Också Bella/Kaunokki följer samma principer.

Ringa har också varit aktiv i Finlands svenska biblioteksförning i flera omgångar. Hon satt med i olika grupper på 1980-talet och fungerade som föreningens ordförande 2004–2007.

– Föreningen var underbar, minns hon. När jag blev vald till ordförande hade jag lyckan att ha en chef som gav mig sitt stöd

och som tyckte ordförandeskapet hör till bibliotekets uppgifter. Det som var aktuellt i föreningen då var till exempel teamarbeten mellan olika biblioteksorganisationer. Också fackföreningsarbetet var viktigt. Det var en givande tid. Jag förespråkade då att man skulle ordna höstmötet i egen regi endast vartannat år, och vartannat år skulle man ordna det tillsammans med Kirjastoseura. Mötena är fantastiska och givande, men de är också betungande.

Det svenska engagemanget

Som en röd tråd genom hela Ringas karriär går engagemanget för det svenska.

– Mitt engagemang för det svenska bottnar i att jag inte är tvåspråkig. Jag har upplevt finskan som svår och inte förstått den så bra att det skulle ha räckt med bara den. Jag behövde få allt på svenska också, förklarar hon.

En av de största satsningarna och utmaningarna i den här frågan är Allärs, den allmänna finlandssvenska tesaursen, som blivit något av ett livsverk för Ringa.

– På 1980-talet satt jag med i FSBF:s referensgrupp då vi fick höra att det planerades en tesaurs för ämnesord på finska. Vi tänkte att den måste vi få på svenska också, säger hon.

Idén om en parallellkörning av finska och svenska termer fanns alltså med från första början och förverkligades genom samarbete med den finska arbetsgruppen. Ansvar för den svenska delen låg till en början hos FSBF, men övertogs 1996 av Åbo Akademis bibliotek. Ringa har varit inblandad i och brunnit för projektet ända sedan början.

– Vi var 5–6 personer som jobbade med Allärs. En tid jobbade jag ensam med det och det var förfärligt. Jag jobbar helst i team. I Allärsteamet diskuterade vi termerna och delade tankearbetet, någongång blev det till och med gräl kring termerna. Ibland tänkte jag: *Det är otroligt att termer, ynkliga termer, kan väcka så mycket känslor*. Men det förklarar varför de ibland kommer långsamt in i systemet.

Det aktuella just nu är den nya, ontologiserade versionen av Allärs, som heter Allso, finansierad av undervisnings- och kulturministeriet och Nationalbiblioteket.

– Nu vågar jag släppa Allärs/Allso när den är färdigt ontologiserad och det finns finansiering för fortsatt arbete. Min önskan är att Allärs/Allso skulle bli trespråkigt och att man utöver svenska och finska också

skulle införa engelska ämnesord. Det skulle lösa problemet och underlätta arbetet med de böcker som nu har engelska ämnesord som inte är sökbara via vår finländska tesauros. Men det här får inte ske på bekostnad av svenskan.

Ringa har även varit engagerad i andra översättningsprojekt. En stor satsning hon varit med om att förverkliga är översättningen av de finländska katalogiseringsreglerna, där hon tillsammans med Kristina Eriksson-Backa fungerade som fackgranskare av Maria Johanssons översättning. Arbetet blev färdigt 2009 och reglerna utgör nu en viktig del av undervisningen vid Åbo Akademi och Borgå handelssläroverk.

En annan stor satsning där Ringa medverkat är översättningen av MARC21-formatet till svenska. Till en början var det inte alls självklart att en översättning behövdes, men efter påtryckningar från de finlandssvenska biblioteken erkändes behovet. Det praktiska arbetet har Ringa och Annika Högväg stått för och översättningen är i princip färdig sedan maj 2012.

– Först trodde vi att vi måste översätta allt själva, men sen kom jag på idén att be om att få använda Sveriges översättning av MARC21 som bas. Det var inga problem för de svenska översättarna, så då fick vi en nästan komplett översättning, som vi anpassar till finländsk terminologi. Jag är stolt över min idé - den sparade oss mycket jobb, berättar hon.

E-böckerna

En av de senaste nyheterna som Ringa jobbat med inom biblioteksvärlden är e-böckerna.

– Jag uppskattar personligen den fysiska boken mera, men ser både fördelar och nackdelar med e-boken. För biblioteket är e-böckerna underbara som komplement till exempel till kurslitteraturen och för studerande som studerar på distans. Gällande tidskrifter är de elektroniska versionerna också bättre, i och med att de är lättare att hitta och få fram, säger hon.

Problematiken gällande e-böcker ser hon i bibliotekens möjlighet att påverka samlingarna samt i e-bokens icke-varaktiga natur.

– Ägorätten är problematisk gällande e-böcker. Biblioteket betalar för tillgång till e-böcker, men om man slutar betala licensen har man ingenting kvar. E-böckerna är tillfälliga. Biblioteken har också ganska få valmöjligheter i vissa frågor. Några förlag säljer allt eller inget och då får man en mas-

sa man inte nödvändigtvis var ute efter på köpet, säger hon.

– Jag har tidvis tyckt att e-materialet är jobbigt då det är så flummigt. Det finns många luckor och frågor kring vad och hur man ska göra. Nu går jag i pension med känslan av att ha greppat problematiken. Det är vi själva som måste bestämma vad vi ska ha och hur vi ska få ut det åt kunderna, till exempel genom att på biblioteket välja vilka poster man vill ha sökbara i sin egen katalog. Man får inte låta sig förblindas av mängden.

Förändringar och utmaningar

Mycket har hunnit förändras i branschen under 34 år. Enligt Ringa har datoriseringen på 1990-talet varit den största utmaningen under hennes tid i branschen. Hon minns att en stor fråga då var vad man ska göra med den gamla katalogen och hur man ska få in den i den elektroniska katalogen.

– Under tiden för automatisering fanns det en attityd att katalogisering inte är nåt man ska syssla med eftersom man så lätt kan plocka posterna från stora biblioteksdatabaser. Jag har inte hållit med om det. Katalogiseringen har för mig varit den plattform jag använt som bas för mitt arbete. Inte så att jag skulle vilja göra det sju timmar och en kvart varje dag, men som bibliotekarie måste man behärska katalogisering.

Frågor som gäller det elektroniska materialet ser hon som de största utmaningarna för biblioteken idag. Biblioteken måste lära sig att handskas med materialet på rätt sätt. I samband med de här frågorna upplever hon att det liksom på 1990-talet uppstått en osäkerhet kring bibliotekariens roll.

– Biblioteksvärlden upplever igen en kris i stil med den rädsla som uppstod i samband med automatiseringen. Då trodde man också att bibliotekarien inte behövs för att man inte längre behövde katalogisera. Men biblioteken måste hitta sin nisch, och biblioteken och bibliotekarierna kommer fortsättningsvis att behövas för att materialet på nätet är så stort. Jag sörjer lite att all information finns på nätet. Unga kan inte söka i uppslagsverk längre och det finns en fara att man tror på allt som finns på nätet. Det som biblioteken borde satsa på nu är att vara sökbara med sitt material i Google, eftersom det är där alla söker, säger hon.

– Det elektroniska materialet är en utmaning. Ett skräckscenariot för mig är att biblioteken köper in databaser och sen inte gör något med materialet och inte visar det för

kunderna. Man måste se till att slutföra det man påbörjat.

– Brist på pengar ser jag inte alltid som en dålig sak, det leder ofta till ett kvalitativt urval. Men jag ställer mig tveksam till den så kallade "övriga underhållningen" på bibliotek, så som föredrag, utställningar och litteraturpresentationer. Det går vid sidan av vad jag tycker är viktigt för biblioteken. Arbetet kring det är för tidskrävande med tanke på vad det ger.

”Det som biblioteken borde satsa på nu är att vara sökbara med sitt material i Google, eftersom det är där alla söker”

En aktiv pensionär

När Ringa gick i pension i augusti hade hon varit deltidspensionerad en tid, men inte velat släppa halvfärdiga projekt.

– Jag sköt upp pensioneringen för att jag ville få Allärs rott i hamn. Jag ville se att arbetet med Allärs går vidare. Dessutom ville jag vänta att min tjänst kan lediganslås, men slutligen blev det så att den omformades. Jag sörjer att mina uppgifter inte fick en direkt efterföljare, men nu har de i alla fall gått vidare, säger hon.

– Jag är glad att sitta på åskådarläktaren och följa med vad som händer inom branschen, till exempel gällande det nya katalogiseringsformatet som är på kommande.

Helt och hållet kommer Ringa trots allt inte att hålla sig på läktaren. Engagemanget för det svenska fortsätter på pensionsdagarna och tar sig uttryck i ett nytt översättningsprojekt, nämligen översättningen av Inkeri Näätsaaris bok om Åbo stadsbibliotek, *Kaupungin valo* (2012).

– Jag har också en klockarkärlek för Bok-sampo. Jag har inte jobbat med det tidigare, men skulle gärna engagera mig i det nu. En helt ny sak nu är att jag börjat jobba i Missionsboden i Ekenäs, en loppmarknad. Det är roligt och det finns en glädje i arbetet där.

En sista fråga. Du har som lärare och handledare kunnat stöda och ge styrka – varifrån har du själv hittat styrka?

– Jag har tyckt att biblioteket som institution är så förfärligt viktigt. Biblioteksidén är super. Boken är super. Jag har helt enkelt brunnit för biblioteksidén.

▲ Rentemestervejens bibliotek, längst ute på Nørrebro i Köpenhamn

EVA WILENIUS

▲ Bok- och biblioteksmässan i Göteborg, i förgrunden Tuula Haavisto och Elsebeth Tank

EVA WILENIUS

Eva Wilenius

NORDISKA NEDSLAG

Min kollega Lena och jag besökte Göteborgs bok- och biblioteksmässa i september 2012. Mässans tema det här året var de nordiska länderna.

Efter Göteborg besökte vi Köpenhamn och tidigare under året gjorde vi en avstickare till Stockholm, där vi kollade in Kulturhuset. Avsikten var att besöka deras nya rum "Tio till tretton" men vi fick nöja oss med att glutta in mellan hyllorna för de hade både inträdesavgift och förhandsanmälan för vuxna besökare. Vi besökte också biblioteket i den invandratäta förorten Rinkeby och kom underfund med att vi, som kommer från den mångkulturella förorten Esbo centrum, hade en hel del gemensamt med personalen där.

Bibliotekarier, akademiska kaospiloter?

Biblioteksmässans första stort upplagda seminarium "Bibliotekariernas kompetens i framtidens bibliotek", kom främst att handla om Danmark och den pågående diskussionen kring högre utbildningskrav för folkbibliotekens personal. Biblioteken

behöver folk som kan bedriva samtidsanalys på ett strukturerat och analytiskt sätt, menade man. De allmänna biblioteken behöver mera personal med akademikerkompetens; flexibla entreprenörer som skapar en deltagarkultur och ställer frågor som Vilka människor bor här? Vad behöver de? Vad gör jag här?

Hm, tänkte jag och kom ihåg en diskussion jag hade för ett antal år sedan med ett par yngre män från Helsingforsregionens bibliotek. De menade att man inte har någon som helst nytta av akademiska studier inom det allmänna biblioteket. Själva sysslade de med att framgångsrikt och begåvat utveckla bibliotekets digitala tjänster och jag, med ett sammelsurium av humanistiska studier bakom mig, satt där trögtänkt och kom inte på vettiga motargument.

I en av sina kolumner konstaterade den tidigare professorn i nordisk litteratur Me-

rete Mazzarella nyligen att folk med en humanistisk högskoleutbildning ofta är både bra organisatörer och människokännare. Dessutom klarar de av förändringar. En passande beteckning för många av dessa humanister kunde vara s.k. kaospiloter, menade Mazzarella. Nu tycker jag ju nog att biblioteket behöver folk med allsköns bakgrund, både akademiker och andra. Men jag har inget emot att tituleras "kaospilot".

Bibliotek – finkultur och/eller medborgarfärdigheter?

Ett annat större seminarium som gjorde intryck handlade om förmedlingen av skönlitteratur på biblioteken. I panelen satt bibliotekschefer från de nordiska länderna, bl.a. Elsebeth Tank från Malmö, Liv Säteren från Oslo och Tuula Haavisto från Tammerfors. Ett av temana var bibliotekets förhållande till skönlitteratur som konst och finkultur.

Här blev det lite spännande. Två falanger bildades, där Norge stod på ena sidan och Finland på den andra. Med Sverige och Danmark mitt emellan. I Norge är litteraturen inte alls på väg ut, tvärtom, författarna blir mer och mer kändisar, hävdade Liv Säteren. Det förekommer också en hel del litteraturfestivaler. Oslo stadsbibliotek ordnade exempelvis ett litterärt nachspiel, där författare fungerade som djs ("snurrede plater"). Publiken bestod av 2000 deltagare. Den norska bibliotekschefen konstaterade att biblioteket här har en nisch som vi inte får missa. Å andra sidan har biblioteken kanske redan missat den, för i Oslo finns det nu ett nyöppnat litterärt kulturhus. Ett hus som står för den slags kultur som biblioteket borde stå för.

Det norska exemplet pekar på att det mer är författarna som står i fokus än böckerna,

vilket också Elsebeth Tank konstaterade. Skönlitteraturen genomgår visserligen en ny hype, har blivit en slags kult i samhället. I Sverige säljs mera böcker än tidigare, men det säljs också färre titlar och det är större klyftor mellan dem som läser och dem som inte läser. Litteraturen är en hype eftersom den är de privilegierades tidsfördriv.

Tuula Haavisto höll med om att det nog är en allt mindre grupp som läser (inredningsmagasinen har sällan böcker i bokhyllan). Men i Tammerfors har länesiffrorna stigit för barn och ungdomar, och hon ser det här som ett direkt resultat av ett långvarigt fotarbete, nämligen bokpraten på biblioteken. Vi har inte skolbibliotek i Finland vilket kanske inte bara är av ondo. Barnen förknippar inte böcker bara med skolan utan böcker handlar istället om en vuxenvärld, i biblioteket. Är vårt arbete då tråkigt? Det behövs ett systematiskt bokarbete, menade hon, kreativiteten kan sedan finnas inom dessa ramar.

Hur är det då med bibliotekens uppgift visavi litteraturen? Borde de fungera som litterära kulturhus där speciellt den goda litteraturen förs fram, eller är det bibliotekens uppgift att främst vara mångsidiga medborgarhus? Tuula Haavisto kommenterade, kort och sakligt, att vi i Finland utgår från användarna, inte från litteraturen. Det är viktigt att man lär sig läsa längre texter, sedan spelar det mindre roll hurdana texter. Bibliotekens roll är att förmedla medborgarskap.

Det nordiska samhället och kulturen?

För 25 år sedan, efter att jag gått på folkhögskola och jobbat där var Danmark för mig det nordiska land som kändes både bekant och tryggt men samtidigt främmande, på något sätt mera fritt och tolerant än Finland. Idag betyder Danmark för mig en god vän i Köpenhamn och goda tv-serier. Och en lite uppgiven melankoli över en nordisk gemenskap som jag tycker var starkare förr (eller minns jag dåligt?). I Göteborg visade det sig att jag inte är den enda som känner mig som en gammal nostalgiker när jag funderar på det nordiska förr och nu.

På bokmässan förekom det en del seminarier där författare, journalister med flera hade som uppdrag att försöka ringa in det specifikt nordiska av idag. På frågan om det finns en nordisk känsla i våra länder var Claes Andersson mest konkret: det handlar fortfarande om systemet med progressiva skatter, som också är det mest effektiva. P.C. Jersild konstaterade att känslan för det nordiska mest hör hemma i hans ungdom, då fanns en fin gemenskap.

Många återkom till det destruktiva med

ett samhälle som styrs av marknadskrafterna. En orsak till att folk söker sig till t.ex. sannfinländarna är att de känner en stark misstro mot kapitalismen (en mera nyanterad tolkning än den som bara talar om främlingshat och rasism, tänker jag). I Norge flockades man inte till valurnorna efter Utöya, vilket många hade förutspått. Orsak? Folk uppfattar att det numera är företagen som har makten, inte politikerna.

Feministen och litteraturvetaren Nina Björk i sin tur talade, eller närmast mässade, mot den kapitalistiska konsumtionskulturen, med utgångspunkt i sin bok *Lyckliga i alla sina dagar*. Arrangörerna hade placerat henne i ett litet rum och tydligen inte insett vilket intresse hon (och hennes bok) väcker. Kön till rummet var fortfarande lång när dörrarna stängdes. Många av hennes exempel var skrämmande. Som historien om den potatisskalsfärgade potatisskalaren, ett exempel på vad företagen kan hitta på för att förkorta livslängden för varor. Det är lätt hänt att skalaren kastas bort med skalen.

Ett annat tema som kom upp handlade om jakten på kändisskap. Om framgång i livet handlar om att bli sedd och känd, som t.ex. i Breiviks fall, så känner sig 90% av folket som förlorare. Hur ska vi kunna erbjuda ungdomarna andra värderingar?

Bibliotek i Köpenhamn och Stockholm

Jag har som sagt en god dansk vän, som jag bodde hos i Köpenhamn i några dagar efter Göteborg. Hon bor med sin familj i ett fint gammalt höghus längst ut på Nørrebro. De är trots det på väg att flytta bort från området. Min vän kunde inte tidigare ha föreställt sig att hon en dag skulle sätta sitt barn i en privat skola. Hon tyckte att hon inte hade något val, det är den enda skolan i området där klasserna inte består av upp till 35 elever. På Nørrebro, trots att det är relativt nära till centrum, är det också ofta skottlossningar på kvällarna. När jag promenerade längs Nørrebrogaden in till centrum tänkte jag att jag är van vid en mångkulturell miljö från Esbo. Men jag är inte alls van vid en miljö där så många sitter neddrogade och berusade på de skröpiga trottoarerna.

Jag besökte biblioteket i området, det ganska nya Rentemestervej bibliotek. De hade liknande program som vid andra bibliotek, sagostunder, författarkvällar och liknande och man hade satsat på en snygg, kvalitativ inredning. Det nya, och förträffliga, med biblioteket var dess profilering som ett medborgarcenter. Personalen beslöt sig för att söka pengar från staten och så satte de igång. Nu kan du få juridiska råd och läxstöd på biblioteket. Om du har svårigheter med att läsa, om du grålat med din granne

eller din man eller om du har problem med din dator, kan du också få gratis hjälp och vägledning.

På våren 2012 hade Lena och jag besökt både Kulturhuset och Rinkebys bibliotek i Stockholm. Medan Kulturhuset och dess bibliotek var flaggskeppet, med härlig design och nytänkande program, kändes biblioteket i Rinkeby som en bortglömd och för-

”Folk uppfattar att det numera är företagen som har makten, inte politikerna.”

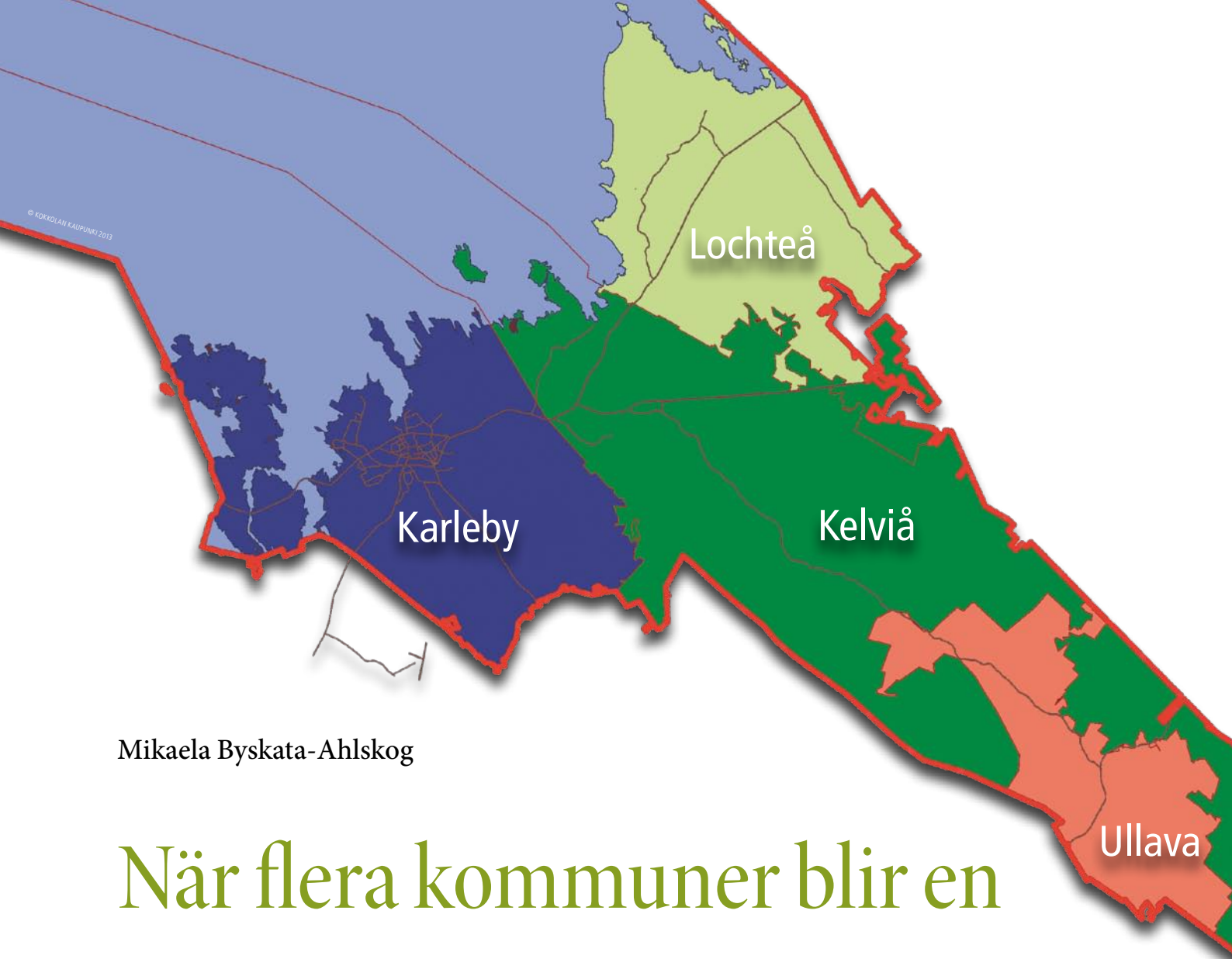
summad fattig släkting. Även på andra håll i Rinkeby går det allt sämre, när vi var där stod det i tidningarna om kravaller på gatorna. Där stod två engagerade bibliotekarier bland de smått skamfilade möblerna och berättade om allt de sysslar med. De var nog lite ledsna över att man i Stockholm redan i några år bestämt att det inte finns resurser för bokprat. Men på bokmässan i Göteborg meddelades det sedan att man nu i Sverige satt igång ett stort nationellt projekt som skall befrämja litteratur och läsning, kanske bokpraten då får komma tillbaka?

Den goda litteraturen – och biblioteket i Esbo centrum

På bokmässan fanns det förstås också en hel del som främst gav språkliga kickar. Jag lyssnade på ett samtal mellan Ingrid Elam och Jan Stolpe kring Montaigne om den utforskande essän, hörde Nina Lekander tala roligt och räddigt om förbittrade medelålders kvinnor (och hästar) och upplevde Barbro Lindgren, som konstaterade ”Inga roliga barnkalas för mig, det måste vara både sorgligt och roligt, annars blir det inte bra”.

I Entressebiblioteket i Esbo centrum försöker vi satsa på att skapa ett medborgarrum där alla får känna sig delaktiga i samhället och kulturen. Mitt jobb handlar mycket mera om att prova nya sätt för barn- och ungdomar, många med invandrarbakgrund, att ta till sig biblioteket än om att låna ut böcker. Jag är väldigt nöjd med det och med de resurser som Esbo stad än så länge gett oss.

Men sedan har jag också nischer där den, för mig, goda litteraturen får plats. Nästa gång vi har vår svenska bokcirkel (full med medelålders tanter som jag), ska jag kanske tala om Montaigne, Lekander och Lindgren. Och då ska jag försöka fatta mig kort.

Mikaela Byskata-Ahlskog

När flera kommuner blir en

Väl lagt kommunpussel i Karleby

Karleby gick år 2009 samman med kommunerna Kelviå, Lochteå och Ullava, vilket innebar att också biblioteken skulle förenas. Det var ett stort projekt som krävde samarbete och noggrann planering. Med tidigare samarbete som stadig plattform att stå på och grundliga förberedelser gick det trots allt relativt smärtfritt, även om det krävde mycket arbete.

Väl förberedda

– Vi fick information i god tid och hade olika ledningsgrupper som gick igenom de olika frågorna som måste lösas inför kommun-sammanslagningen. T.ex. personalfrågor, adb-system och hur organisationen skulle fungera, förklarar biblioteksdirektör Susann Forsberg vid Karleby stadsbibliotek.

Eftersom biblioteken redan tidigare hade samarbetat och hade en gemensam databas

gick det ganska smidigt, tycker Forsberg. Men naturligtvis tog det tid innan alla bitar föll på plats och helhetsbilden klarnade.

Centralisering och profilering

Sammanläggningen innebar egentligen inte så stora förändringar, åtminstone inte för låntagarna. Alla bibliotek finns kvar och öppethållningstiderna är i stort sett desamma, i Ullava har de t.o.m. utökats med söndagsöppet. Den största förändringen för bibliotekspersonalen var kanske att all administration numera sköts vid huvudbiblioteket. Det ger å andra sidan personalen vid de andra biblioteken mer tid att utveckla andra delar av arbetet. Bibliotekschefen i Lochteå, Tuulevi Borén, har till exempel fått ta på sig huvudansvaret för Anders-bibliotekens webb-bibliotek. Biblioteken ges större möjlighet att profilera sig och stärka de serviceområden de tycker gynnar bibliotekets kunder mest.

Idéutbyte och samarbete

– Positivt med sammanslagningen är alla nya idéer biblioteken har gett varandra och all den samlade kunskap som personalen står för. Kelviå bibliotek hade ett väl utvecklat barnbibliotek och satsade mycket på bokprat och annan verksamhet för barn

Fakta om Karleby
Areal **2 731 km²**
46 585 invånare
Andel finsk-språkiga **84,2%**
Andel svensk-språkiga **13,5%**
Annat modersmål **2,3%**
2009 samman-

slogs Karleby, Kelviå, Lochteå och Ullava.
Bibliotek:
Huvudbiblioteket, biblioteken i Björkhagen, Kelviå, Lochteå, Ullava kyrkby, Rahkonen och bokbussen.

Den 1 januari 2011 slogs Vörå-Maxmo ihop med Oravais. Biblioteken fick ingen information om saken i förväg utan ställdes inför så gott som fullbordat faktum. Ett bibliotek i varje tidigare självständig kommun plus en bokbuss skulle nu fungera tillsammans utan att de hunnit få tid att förbereda sig. Tur i oturen var att Vörå några år tidigare tillsammans med Maxmo hade bildat den nya kommunen Vörå-Maxmo, så personalen fick dra nytta av sina erfarenheter.

Tidigare erfarenheter till hjälp

– Jag tror att vi på flera sätt hade det enklare än många andra i samma situation, säger bibliotekschef Tove Knutar. Dels samarbetade vi mycket sedan tidigare, eftersom alla biblioteken hörde till Fredrika och hade samma bibliotekssystem. Dessutom slogs Vörå och Maxmo ihop 2007 och de som var med om den sammanslagningen kände till proceduren. Barbro Heikinmatti, dåvarande bibliotekschef i Vörå, hade en stor bunt med papper efter förra sammanslagningen och kunde berätta vad som skulle göras.

Förutom sammanslagningen gick Fredrikabiblioteken också samtidigt över till MARC21 och allt det nya kändes överväldigande. Biblioteken fick kämpa för att behålla en heltidstjänst

I Vörå rodde kunnig personal sammanslagningen i hamn

i Oravais och halvtidstjänst i Vörå, vilka riskerade försvinna i och med en pensionering. Det löste sig i alla fall på bästa sätt, Oravaistjänsten finns kvar och deltidstjänsten i Vörå utökades till heltid. I dag har biblioteket sammanlagt sex anställda.

Positivt resultat

Trots det intensiva arbetet och de många osäkra momenten har det ändå varit intressant att få vara med om kommunsammanslagningen, tycker Knutar. Hon imponeras också av kollegornas kunskaper och tycker det är bra att den gemensamma kunskapsbanken utökades när biblioteken slogs ihop och personalstyrkan blev större. Kunderna har dessutom upplevt att servicen har förbättrats och har gett positiv feedback.

– Kunderna har faktiskt varit mycket positiva. De får böckerna snabbare än tidigare i och med att böckerna cirkulerar mellan våra tre bibliotek och bokbussen. Det mest negativa med sammanslagningen var nog bristen på information från kommunens sida. Vi fick bara hänga med och göra så gott vi kunde. Som tur var fanns det redan en kommunsammanslagning i bagaget att ta modell av, säger Knutar. Det var tidskrävande att få allt

praktiskt och alla rutiner att fungera, fortsätter hon. Även om vi i grunden hade samma system på de olika biblioteken kan det finnas små olikheter. Vi hade till exempel delat in ungdomsböckerna på olika sätt och innan vi hittat och genomfört en gemensam linje har mycket tid gått åt. Också arbetet med gemensamma webbsidor och broschyrer tar mycket mera tid i anspråk än man kunde tro. Minst ett år får man nog lägga alla extra projekt på hyllan och bara koncentrera sig på efterarbetet. Stämningen pågår antagligen ännu längre efteråt, det hänger ännu saker kvar från den förra kommunsammanslagningen som genomfördes för sex år sedan.

Förhoppningar om en lugn och stabil framtid

Några stora och drastiska förändringar planeras åtminstone inte inom den närmsta framtiden. Planer på att förenhetliga öppet-hållningstiderna finns och magasineringen av böckerna kommer i fortsättningen eventuellt att koncentreras till ett magasin i stället för som nu tre magasin. I övrigt hoppas bibliotekschefen att de får arbeta i lugn och ro framöver, helst inga fler kommunsammanslagningar.

Fakta om Vörå

Areal **781,4 km²**

6743 invånare

Andel svenskspråkiga **82,2%**

Andel finskspråkiga **12,5%**

Annat modersmål **5,3%**

2007 sammanslogs Vörå och Maxmo till Vörå-Maxmo

2011 sammanslogs Vörå-Maxmo med Oravais

Bibliotek:

Vörå huvudbibliotek,
Maxmo bibliotek,
Oravais bibliotek
och bokbussen.

och unga. Det har lett till att det bildats en barn- och ungdomsgrupp för biblioteken som tillsammans gnuggar geniknölarna och genomför olika projekt för barn och unga, berättar Forsberg.

Det enda negativa är kanske att personalen får långa arbetsresor när de ska in till Karleby centrum på olika möten och möjligen har de nyttillkomna biblioteken fått vänja sig vid lite mera byråkrati än de varit vana vid. En större organisation kräver flera blanketter.

Flitiga biblioteksbesökare tryggar bibliotekens framtid

Forsberg tror inte att särskilt stora förändringar kommer att ske, i alla fall i den närmsta framtiden, eftersom kundunderlaget för

biblioteken är detsamma som tidigare och lånestatistiken inte har förändrats.

– Biblioteken är viktiga för invånarna i Ullava, Kelviä och Lochteå och det är viktigt att de i framtiden får lika god service som tidigare, säger Forsberg.

Om det kommer att bli fler kommunsammanslagningar i framtiden för Karlebys del vågar hon inte sia om, men hoppas för egen del att det inte blir så, eftersom sammanslagningar för bibliotekens del är en arbetskrävande process som pågår under flera år.

Susann Forsberg ►

MIKAELA BYSKATA-AHLISKOG

GENERATIONSSKIFTE

vid stadsbiblioteket i Närpes

I oktober 2012 gick Kerstin Svartnäs i pension och Magdalena Udd blev ny biblioteksdirektör vid stadsbiblioteket i Närpes. *Bibban* träffade dem över ett samtal om branschens utveckling genom åren, nuläge och utmaningar inför framtiden.

Kerstin Svartnäs

Berätta om dig själv.

Jag kommer från Vörå och gick gymnasiet i Vasa svenska flicklyceum. År 1970 blev jag hum. kand. från Åbo Akademi med svenska, litteraturvetenskap och engelska som studieämnen. Efter det sökte jag in till bibliotekarielinjen på Svenska social- och kommunalhögskolan i Helsingfors. Det var ju så man gjorde på den tiden om man ville bli bibliotekarie.

Hur blev du intresserad av bibliotekarieryrket?

När jag gick i gymnasiet var jag en flitig besökare hos Vasa stadsbibliotek och det var en miljö jag tyckte väldigt mycket om. Det var nog där jag blev intresserad av bibliotekarieryrket. Intressant nog så avråddes jag från att utbilda mig till bibliotekarie av en släkting som själv jobbade som bibliotekarie! Hennes motivering var främst den låga lönenivån, men troligtvis var det så att hon inte trivdes så bra med sitt jobb.

Hur kom det sig

att du började arbeta just i Närpes?

Biblioteksinspektör Barbro Boldt som var ansvarig för utbildningen vid Soc & kom var väldigt mån om biblioteken i "sina kommuner" och försökte placera ut oss på lediga tjänster. Jag blev redan då jag hade ett halvår kvar av studierna kontaktad från Närpes. Jag tyckte nog att det skulle ha behövts mera arbetserfarenhet för att kunna ansvara för biblioteksverksamheten i en kommun, så därför sökte jag och fick en tjänst vid Anstaltsbiblioteket i Vasa då jag blev klar med min utbildning. Men jag trivdes inte så bra med att jobba på anstaltsbibliotek och då tjänsten i Närpes lediganslogs sökte jag den i alla fall och började jobba i Närpes efter bara ett par månader i Vasa.

Vad var dina tankar

om arbetet som biblioteksdirektör?

Jag tillträdde tjänsten 1.4.1972 och i början var det väldigt tungt eftersom jag var den enda anställda och inte hade någon som jag kunde fråga råd av. Första funktionärstjänsten fick vi 1973 och en till bibliotekarietjänst kom till 1974. Det praktiska biblioteksarbetet medförde kanske inte så stora utmaningar utan det var främst frågor kring det administrativa arbetet som jag hade problem med. Det var bara för mig att försöka lösa problemen genom att fråga andra bibliotek eller ta besluten själv. Det var inte det lättaste alla gånger eftersom jag inte hade kommit i stark kontakt med administration i varken studierna eller tidigare arbeten.

Berätta om några utmaningar under årens lopp.

Min första utmaning kom redan efter ett par månader och det var kommunsammanslagningen 1973 mellan Närpes, Övermark och Pörtom. Då hade jag plötsligt två filialer till

att ta hand om. Båda sköttes av äldre herrar som var vana att arbeta självständigt. Där var jag, ung och ny, som skulle bestämma över dem, tänk om samarbetet inte fungerar? Till all lycka löpte allting utan större problem.

En annan utmaning var datoriseringen som påbörjades 1992. Tidigare använde vi Detroit-systemet, vilket kanske inte var det mest effektiva systemet men som vi hade vant oss vid. När datorerna kom blev det en total omställning för oss alla. Plötsligt skulle vi förstå oss på både datorer och program. För dagens ungdom är det där en självklarhet men vissa av oss hade knappt rört en dator tidigare och nu skulle det bli vårt främsta arbetsredskap. I början var det bara personalen som hade datorer men i och med biblioteksflytten 1997 skaffade vi också kunddatorer och internet blev tillgängligt för allmänheten.

Vad skulle du säga är en höjdpunkt i din karriär?

Jag skulle säga att höjdpunkten för mig är nog uppförandet av det nya biblioteket 1997. Tidigare var biblioteket inhytt i ett gammalt trähus som tidigare varit bl.a. apotek. Huset var gammalt och oändamålsenligt, för att inte tala om slitet. Det var ca 200 m² stort i två våningar, så det var väldigt opraktiskt. När man sedan började diskutera nybygget fanns det flera olika förslag på var biblioteket skulle placeras men till slut var alla överens om att en anslutning till stadshuset var det bästa alternativet. Som vi kan se nu var det ett lyckat beslut, fastän det innebar att biblioteket kom längre bort från kärncentrum. Själva biblioteket blev nästan fyra gånger större och det var en oerhörd skillnad att få börja arbeta på en plats som är byggd för sitt ändamål. För både personal och kunder är det behändigt att ha biblio-

teket och stadshuset under samma tak. Avståndet mellan institutionerna minskades, både bildligt och bokstavligt talat.

Hur känns det att vara pensionär?

Jättebra! Hittills har jag bara njutit av ledigheten och jag saknar verkligen inte arbetsstressen eller den inrutade vardagen som arbete innebär. Jag har nu i vinter främst läst sådana böcker som jag inte hunnit med under åren. Våren skulle dock få börja komma så att jag kan börja pyssla i trädgården och runt om i hemmet. Jag har också börjat gå på en kurs i vävning i vuxeninstitutet och jag hoppas kunna gå på någon språkkurs från hösten. Jag är nästan varje vecka till biblioteket för att låna nya böcker och för att träffa arbetskamraterna och mina gamla kunder. Jag anser att det är viktigt att upprätthålla kontakten med ens forna arbetsplats och arbetskollegor. Dessutom saknar jag kundkontakten och de trevliga utmaningarna deras jakt på information kunde medföra.

Magdalena Udd

Berätta om dig själv

Jag kommer ursprungligen från Jeppo, tog studenten vid Topeliusgymnasiet i Nykarleby år 2002 och började efter det på Nordiska Konstskolan i Karleby. Efter ett par år där sökte jag in till religionsvetenskap vid Åbo Akademi och blev filosofie magister 2010 med informationsvetenskap som långt biämne. När det gäller arbetskarriären har jag haft en mängd olika sommar- och ströjobb, bl.a. på jordbruket hemma i Jeppo, Milka, Viking Line och Botnia grönsaker. Dessa har kanske inte så mycket gemensamt med biblioteksbranschen, men det jag har lärt mig vid dessa arbetsplatser har jag absolut nytta av också i mitt nuvarande jobb. Första

kontakten med biblioteksjobb fick jag under praoveckan i högstadiet vid Nykarleby stadsbibliotek. Viktigt är att balansera jobbet med fritid, och under denna tycker jag (förstås) om att läsa, laga mat, motionera och pyssla med huset.

Hur blev du intresserad av bibliotekarieyrket?

Att läsa böcker har varit en av mina favoritsysslor så länge jag kan minnas: när jag ännu inte kunde läsa själv tvingade jag alla i min omgivning att läsa högt för mig, och sen fortsatte jag själv när jag knäckt läskoden. Min familj var stamkunder på det lilla filialbiblioteket i Jeppo när jag var liten, vi lånade väskvis med böcker varje gång vi besökte det – tyvärr tycker jag mej minnas att vi hade problem med att lämna tillbaka dem i tid! När jag blev lite större kunde jag besöka det själv och satt där flera timmar åt gången, läste Kalle Anka och iakttog bibliotekarien när hon jobbade. Jag tyckte det såg intressant och spännande ut när hon hjälpte kunder och framför allt när hon hanterade böckerna och stämplade korten när kunderna lånade dem, det var väl där ungefär som intresset för biblioteksyrket vaknade. Det är verkligen inom biblioteksbranschen jag trivs bäst, här får jag odla mitt litteraturintresse, jag får arbeta med kundservice som är otroligt roligt, och jag får jobba med ett omväxlande och stimulerande arbete i en bransch som just nu står inför ganska många nya utmaningar i och med den snabba elektroniska utvecklingen.

Hur hamnade du i Närpes av alla ställen?

Att jag hamnade i Närpes får jag väl kalla en lycklig slump. Jag är gift med en närpesbördig man som kände att hembygden började kalla efter en del år i södra Finland. Jag var inte särskilt svårövertalad, och sommaren 2009 flyttade vi in i hans barndomshem. Jag tänkte skriva min gradu under vintern, men tänkte att ett extrajobb skulle vara bra att ha vid sidan om. När jag gick in på biblioteket för att "anmäla min närvaro" visade det sig att de sökte en heltidsvikarie. Sagt och gjort, jag började vikariera och skrev gradu på kvällar och helger. På den vägen är det och efter snart 4 år i Närpes trivs jag bättre än någonsin.

Hur är det att vara biblioteksdirektör?

Det är nytt och spännande! Jag började arbetet som biblioteksdirektör 1.10.2012, det kändes som en väldig rivstart från början. Det var mycket nytt som hände på hösten och nu har det lugnat ner sig, men natur-

ligtvis går det i vågor. Ibland har det varit tufft men det har alltid gått bra tack vare gott samarbete med arbetskamraterna som jag har fått mycket hjälp av. Aktuellt just nu är all statistik för fjolåret, det har blivit en del räknande. Det har varit både spännande och utmanande, men det är främst roligt med nya arbetsuppgifter och jag ser fram emot att ta mig an de nya utmaningarna som jobbet innebär. Det känns mycket bra att ha fått förtroendet att fortsätta leda och utveckla ett sådant välskött och välfungerande biblioteksnätverk som finns här i Närpes.

”Att jag hamnade i Närpes får jag väl kalla en lycklig slump”

Berätta om några utmaningar.

En konkret utmaning för mig är de administrativa uppgifterna som hör till jobbet, främst då det kommunala och byråkratiska. Kurser i ledarskap och liknande ingår ju inte i informationsvetenskapsstudierna och jag hade inte heller kommit i kontakt med sådant i mina tidigare arbeten, men det är sådant man lär sig med tiden – både genom jobb och fortbildning. En annan utmaning som känns ganska abstrakt i nuläget är de eventuella kommunsammanslagningarna och vilken påverkan de har för vår del. Sedan har vi, trots en försiktig ökning 2012, liksom många andra bibliotek problem med sjunkande besöks- och lånesiffror. Här har vi något att bita i – jag tror att vi med små medel kan utföra ganska mycket. En annan stor utmaning vi står inför är barns läsförståelse. Trots ett av världens bästa skolsystem och utvecklat biblioteksnätverk sjunker barns läs- och skriftfärdigheter i Finland. Att klura ut vad vi kan göra för att stimulera och uppmuntra till läsning bland barn är också en stor utmaning. Här gäller det att vara kreativ och fantasirik, att samarbeta med skolorna, se hur andra har gjort, osv.

Hur ser framtidsplanerna ut för Stadsbiblioteket i Närpes?

Nu i början gäller det först och främst att ”känna in sig” och sätta sig in i jobbet ordentligt. En självklarhet är att vi ska fortsätta upprätthålla vår förträffliga kundservice och kundkontakt för vi får jättebra feedback från våra kunder. Så småningom vill jag som sagt stärka samarbetet med dagis, förskolor och skolor, och också locka småbarnsfamiljer hit till biblioteket i en ännu större utsträckning. Biblioteket ska vara tillgängligt för stor som liten, gammal som ung: alla är alltid välkomna hit.

Österbottniska sektionen håller

SEKTIONSMÖTE

Lördag 18.5.2013 i Karleby

Program

10.00–11.00

Guidad rundtur i Villa skola med Tua Masar

Adress: Lärargränd 2

Kom och inspireras av de nyrenoverade utrymmena och det välplanerade
nya skolbiblioteket vid Villa skola

11.30–12.30

Rundtur i Karleby stadsbibliotek och presentation av skolsamarbetet
Inger Kankkonen visar oss runt i bibliotekets luftiga och ljusa utrymmen
och berättar kort om bibliotekets samarbete med skolorna

13.00

Lunch på Pedrinas (egen bekostnad)

Anmäl dig senast 13.5 till Mikaela Byskata-Ahlskog
Minst åtta anmällda deltagare behövs för att sektionensdagarna ska genomföras

mbyskata@gmail.com

tfn. 050-528 4612

Meddela också om ev. allergier och dieter

Välkommen!

FÖRENINGENS LOGO

Ellinor Hjerpe

I protokollet från Finlands svenska biblioteksförnings styrelsemöte 10.3.1984 står att läsa att Bjarne Bäck, bildkonstlärare och numera prorektor vid Västra Nylands Folkhögskola, utformat fyra förslag till emblem för den unga föreningen. Som arvode fick han 150 mk i form av material från en bokhandel. De fyra alternati-

ven prydde föreningens gröna s.k. folder det året och en omröstning om bästa förslag planerades till årsmötet i augusti. Alternativen verkade dock inte ha fallit alla i smaken för under hösten diskuteras att man ska be Bjarne utforma flera förslag. Slutligen, på styrelsemötet 20.1.1985, väljer ändå styrelsen det alternativ som ännu idag är föreningens logo. Ulla-Brita Lundberg var ordförande 1984 och Benita Kock året därpå.

FSBF:s arkiv finns deponerat vid Åbo Akademis bibliotek. Har du material som rör föreningens historia, t.ex. gamla protokoll, kursprogram, broschyrer, bilder, tidningsklipp eller vad som helst som rör moderföreningarna Österbottens svenska biblioteksförning och Södra Finlands svenska biblioteksförning, tag kontakt med Ellinor Hjerpe, bibban@fsbf.fi. Vi vill mycket gärna få in mera material till arkivet!

◀ Föreningens nuvarande logotyp tecknades av **Mattias Wikström** inför det första numret av Bibban år 2003. Den synligaste förändringen är den fyllda gestalten. En vit version togs samtidigt i bruk för användning på färgat botten.

FINLANDS SVENSKA BIBLIOTEKSFÖRENING r.f.

- grundad år 1982 i Åbo
- baserad på tidigare existerande biblioteks-föreningar
- verksamheten omfattar hela landet
- det officiella språket är svenska

FÖRENINGEN VILL

- skapa samhörighet mellan biblioteks-intresserade
- skapa medvetenhet och debatt kring biblioteksfrågor
- bevaka aktuella finlandssvenska biblioteks-frågor
- erbjuda biblioteksanställda fortbildning
- samarbeta med andra biblioteksorganisationer i Finland och i det övriga Norden
- samarbeta med andra finlandssvenska organisationer

ORGANISATION

Inom föreningen verkar två sektioner, en för Österbotten och en för södra Finland (Åboland och Nyland). Sektionernas verksamhet leds av medlemmarna i den gemensamma styrelsen och deras suppleanter i respektive landsdelar. Föreningens språkkräv är Svenskygden.

Ordförande: Ulla-Brita Lundberg,
Svartå tfn 912-48102
Sekreterare: Eva Ljungqvist,
Ingå tfn 90-211373
Kontaktpersoner för sektionerna
Österbotten: Berit Peltonen-Öhman,
Vasa tfn 961-234354
Södra Finland: Kerstin Rosenqvist,
Ekenäs tfn 911-12361

FÖRENINGEN ORDNAR

- sommarkursdagar
- föredrag, debatter
- studiebesök

Verksamheten 1984

Nordiskt seminarium den 6-8 april om detektivromanen i Norden i samarbete med Hanaholmens kulturcentrum och Pohjola-Norden.

Sommarkursdagar i Kyrkslätt den 17-18 augusti med temat ny informationsteknologi och nya medier.

Sektionernas program:

Den österbottniska sektionen ordnar en exkursion till biblioteken i Brahestad och Kannus den 24 mars samt en kursdag med temat Angelique och James Bond - populärlitteraturen på biblioteket under hösten.

Sektionen för södra Finland ordnar en exkursion till Tavastehus nya stadsbibliotek den 31 mars och ett gemensamt diskussionstillfälle med Finlands vetenskapliga bibliotekssamfund i Helsingfors.

MEDLEMSKAP

Föreningen vill vara ett samlande organ för anställda vid folkbibliotek och vetenskapliga bibliotek, biblioteksstuderande, förtroendevalda samt övriga intresserade.

Medlemsavgiften för 1984 är 25 mk, för biblioteksstuderande 15 mk.

Enklast blir du medlem genom att fylla i blanka på nästa sida.

FINLANDS SVENSKA
BIBLIOTEKSFÖRENING r.f.

Demokratiskt är att göra 'den lilla kretsen kunniga' till en stor krets kunniga.
Bertolt Brecht

EMO YLÖNEN

Susanne Ahlroth

Skribenten arbetar vid Regionförvaltningsverket som överinspektör med de allmänna biblioteken som specialområde (susanne.ahlroth@avi.fi)

”Det behövs mera kontakt och samarbete mellan regionerna och mellan nätverken.”

HIT OCH DIT och tillbaka igen

Resor till bibliotek i Svenskfinland

Förra hösten reste jag omkring i Svenskfinland. Jag besökte 15 kommuner i Nyland, Åboland och Österbotten. Biblioteken blev långt flera, eftersom jag i en del kommuner förutom huvudbiblioteket också besökte filialer, bokbussar och skolbibliotek. Avsikten med besöken var olika. Den främsta var att bekanta mig med biblioteken i de svensk- och tvåspråkiga kommunerna, personalen och cheferna. Vi förde diskussioner om bibliotekets verksamhet, personal- och utvecklingsbehov, utrymmen, fortbildning, projekt. Andra bibliotek besökte jag i samband med möten, som landskapsbiblioteken och biblioteksnätverken arrangerade. Jag ordnade själv ett storstadsbiblioteksmöte i Helsingfors för huvudstadsregionen och Åbo stadsbibliotek och träffade då på en gång ett trettiotal svenskspråkiga bibliotekarier. De svenska regionerna har alltså blivit bekanta för mig på ett helt nytt sätt och i och med det har också den finlandssvenska bibliotekskartan börjat ta form. Än finns det utforskade områden – men också de ska utforskas!

De finländska biblioteken är internationellt sett framgångsrika och välutvecklade och har ett gott anseende både vad gäller användningen och byggnaderna. Trots det, och kanske därför, var det en överraskning för mig att se att det råder till och med ganska stora skillnader i den service den enskilda medborgaren kan få av biblioteket. Är man i behov av svenskspråkig service varierar den beroende på var man råkar bo. Det finns regionala skillnader, som inte bara har att göra med språkförhållandena i kommunen, utan också med kommunens och bibliotekets storlek. Eftersom all verksamhet i de allmänna biblioteken i Finland grundar sig på befolkningens lika möjligheter, är det

här någonting vi måste arbeta med. Skillnaderna kommunerna emellan måste utjämnas med en kvalitetsförbättring som mål. Undervisnings- och kulturministeriets kvalitetsrekommendation för de allmänna biblioteken ger goda verktyg att börja med.

Avsikten med besöken till biblioteken var inte inspektion, sådana görs inte längre. Det som jag var ute efter var att ge tjänsten ett ansikte, att informera om vad jag och min enhet jobbar och står till tjänst med. Men också att pejla in vad som händer på svenska på biblioteken. Vilka är behoven, vilka är utmaningarna? Hurudana är förutsättningarna? Hur ser den svenska servicen ut? Vilken är bibliotekens och personalens position och vilka är möjligheterna? Och jag fick en hel del intryck och idéer som väggkost med mig. Ämnen att utveckla genom fortbildning, möten och nätverkande.

Mitt första dryga halvår som inspektör har alltså vidgat vyerna. Det har inneburit mycket informationsinhämtande och kontaktskapande – att ta reda på hurdana biblioteken är, vilka är aktörerna lokalt, regionalt och nationellt, vilka är arbetsgrupperna och nätverken? Var ska jag finnas, vad ska jag veta? Vem bör veta om mig? Eftersom jobbet i fråga är en ny tjänst, har det inte funnits färdiga modeller att ta efter. Därför var det bra att komma till de 15 kommunerna och ännu flera bibliotek förra hösten och att kunna etablera kontakter och finna samarbetspartner inom biblioteken och hela sektorn. Ett av de starkaste intrycken jag fick under resorna är att det behövs mera kontakt och samarbete mellan regionerna och mellan nätverken. Vi har inte råd att splittra de finlandssvenska biblioteksresurserna, allt kunnande behövs. Där tror jag att både du, jag och föreningen har en viktig uppgift att utföra.

Medlemsavgift 2013

Bästa medlem i Finlands svenska biblioteksförning, nu är det dags att betala medlemsavgiften för år 2013!

Avgiften är 20€ för ordinarie medlemmar och 10€ för studerande, arbetslösa, pensionärer, moderskaps- och vårdlediga. Uppge referensnumret 3005015 då du betalar. Om betalaren är en annan än medlemmen eller om ni har gemensamma konton, bör du istället för referensnummer skriva medlemmens namn i meddelandefältet.

Glömde du att betala medlemsavgiften ifjol? Passa då på att betala den samtidigt som du betalar årets medlemsavgift!

Tidskriften Svenskbygden ingår i medlemsavgiften. För att få Svenskbygden förutsätts att du själv skriver in dig som medlem i Svenska folkskolans vänner (www.sfv.fi) och meddelar att du är medlem i Finlands svenska biblioteksförning.

Kom ihåg att meddela adressförändringar per e-post till medlem@fsbf.fi eller per post till adressen:

Finlands svenska biblioteksförning
c/o Sara Sandén
Överesse bibliotek
Museigränd 2
68820 ESSE

MOTTAGARENS KONTONUMMER IBAN FI 12 8000 1270 2005 13	BIC DABAFIHH	
MOTTAGARE Finlands svenska biblioteksförning rf	MEDDELANDE Medlemsavgift: ordinarie 20€, studerande, arbetslös, pensionär 10€ Om betalaren är en annan än medlemmen, eller om ni har gemensamma konton, bör du istället för referensnummer skriva medlemmens namn i meddelandefältet.	
BETALARE		
UNDERSKRIFT	REFERENSNUMMER 30 050 15	
FRÅN KONTO NR	FÖRFALLODAG 03.05.2013	EURO

Avsändare

Finlands svenska biblioteksförening rf
Ellinor Hjerpe
Åbo Akademis bibliotek
Domkyrkogatan 2-4
20500 ÅBO

BIBBAN FYLLER 10 ÅR

---

*Vad vill du läsa om i tidningen?
Har du tips på artiklar?
bibban@fsbf.fi*